

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΤΜΗΜΑ:ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΤΜΗΜΑ:ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΜΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ**

Διπλωματική εργασία

**Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΛΠ12 ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**

της

ΣΑΛΙΑΚΟΥΡΑ Κ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Επιβλέπουσα καθηγήτρια : Βρέντζου Ελένη

Βόλος 2019

Υπεύθυνη δήλωση

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στη διπλωματική εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η διπλωματική εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του διδρυματικού προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στην Λογιστική και Ελεγκτική του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας.

Βόλος, Ιανουάριος 2019

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κυρία Βρέντζου Ελένη για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγησή της κατά τη συγγραφή της διπλωματικής μου εργασίας. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την αμέριστη συμπαράσταση σε κάθε μου προσπάθεια και να αφιερώσω αυτή την εργασία στην μητέρα μου.

Περίληψη

Η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων θεωρείται ως ένα σημαντικό μέσο προς την ενίσχυση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων των εταιριών, γεγονός που συντελεί στην αντικειμενική ενημέρωση των επενδυτών και των λοιπών ενδιαφερομένων μερών. Ένα ειδικό θέμα που επιδρά άμεσα στα αποτελέσματα των εταιριών αφορά στο ζήτημα της αναβαλλόμενης φορολογίας, καθώς η καταγραφή διαφορών μεταξύ της λογιστικής και της φορολογικής αξίας αποτελεί ένα συχνό φαινόμενο.

Στην παρούσα εργασία εξετάζεται η επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογίας στα εταιρικά αποτελέσματα (καθαρά κέρδη / ζημίες μετά φόρων), ενώ επίσης ερευνάται η επίδρασή της στην τιμή των μετοχών. Ως δείγμα της έρευνας επιλέχθηκαν οι εταιρίες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και συμπεριλαμβάνονται στον δείκτη υψηλής κεφαλαιοποίησης FTSE, έχοντας ως χρονικό ορίζοντα το διάστημα 2012-2017.

Από τα ευρήματα της εργασίας συμπεραίνεται ότι σε αρκετές εταιρίες καταγράφεται ισχυρή θετική συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των εταιρικών αποτελεσμάτων μετά φόρων, ενώ λιγότερες είναι οι περιπτώσεις θετικής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής των μετοχών. Ένα σημαντικό εύρημα αφορά τις τράπεζες, όπου διαπιστώνεται ισχυρή αρνητική συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής των μετοχών τους. Σε γενικές γραμμές, από την έρευνα διαπιστώνεται ότι σε περιπτώσεις που οι εταιρίες καταγράφουν ζημίες για σειρά ετών τείνει να υπάρχει αρνητική συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των αποτελεσμάτων, ενώ αντιθέτως σε εταιρίες που καταγράφουν αυξημένη κερδοφορία μετά φόρων η συσχέτιση τείνει να είναι θετική. Βάσει αυτού, μπορεί να διατυπωθεί το συμπέρασμα ότι η αναβαλλόμενη φορολογία έχει έναν βαθμό ισχυρής επίδρασης στα εταιρικά αποτελέσματα και δευτερευόντως στην τιμή των μετοχών.

Λέξεις-κλειδιά: Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, ΔΛΠ 12, φορολογική βάση, αναβαλλόμενη φορολογία, ανάλυση συντελεστή συσχέτισης

Abstract

The adoption of International Accounting Standards is considered as an important element of enhancing the transparency and reliability of the financial statements of the companies, which contributes to the accuracy of the information provided to investors and other interested parties. A special issue that directly affects the companies' results concerns the question of deferred taxation, as the differences between accounting and tax value are a frequent phenomenon.

The present study examines the effect of deferred taxation on corporate income (net profit / loss after tax), while, also, the effect on the share price is investigated. As a sample of the survey, the companies listed on the Athens Stock Exchange and are included in the FTSE Index were selected with a time horizon of 2012-2017.

The findings of the paper conclude that there is a strong positive correlation between deferred tax and corporate earnings after taxes, and fewer cases of positive correlation between deferred taxation and stock price. An important finding is for banks, where there is a strong negative correlation between deferred taxation and the price of their shares. In general, research shows that in cases where companies record losses over a number of years, there is a negative correlation between deferred taxation and results, while companies that record increased profitability after taxes tend to be positive. On this basis, it can be concluded that deferred taxation has a strong effect on corporate results and, secondarily, on stock prices.

Keywords: International Accounting Standards, IAS 12, tax base, deferred taxation, correlation coefficient analysis

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	4
Abstract	5
Πίνακας Περιεχομένων	6
Ευρετήριο πινάκων	7
Ευρετήριο σχημάτων	11
Εισαγωγή	12
Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή στη λογιστική και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	15
1.1. Ορισμός της Λογιστικής και των λειτουργιών της	15
1.2 Ιστορική εξέλιξη και ορισμοί των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων	19
1.3 Θεσμικά όργανα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων	25
1.4 Συνοπτική περιγραφή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων	26
1.5 Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα	29
Κεφάλαιο 2. Παρουσίαση του ΔΛΠ 12	32
2.1 Σκοπός του ΔΛΠ 12	32
2.2 Ορισμοί που χρησιμοποιούνται στο ΔΛΠ 12	35
2.3 Ορισμός φορολογικής βάσης και η επίδραση του χειρισμού της αναβαλλόμενης φορολογίας	37
2.3.1 Η έννοια της αναβαλλόμενης φορολογίας	38
2.3.2 Αναγνώριση φορολογίας	40
2.3.3 Γνωστοποιήσεις	41
Κεφάλαιο 3. Βιβλιογραφική επισκόπηση	43
Κεφάλαιο 4. Η επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογίας στην κερδοφορία και στην τιμή μετοχής εισηγμένων εταιριών	47
4.1 Δεδομένα και μέθοδος της έρευνας	47
4.2 Αποτελέσματα έρευνας ανά εταιρία	48
Κεφάλαιο 5. Διαφορές, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μεταξύ ΔΛΠ 12 και ΕΓΛΣ	90
Κεφάλαιο 6. Συμπεράσματα και συζήτηση	94
Βιβλιογραφία	96

Ευρετήριο πινάκων

Πίνακας 1. ΕΤΕ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	48
Πίνακας 2. ΕΤΕ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. (σε εκ. ευρώ) και αναβαλλόμενης φορολογίας (σε εκ. ευρώ), 2012-2017	48
Πίνακας 3. ΕΤΕ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος	49
Πίνακας 4. ΕΤΕ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής.....	49
Πίνακας 5. AlphaBank, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	50
Πίνακας 6. ALPHABANK, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. (σε εκ. ευρώ) και αναβαλλόμενης φορολογίας (σε εκ. ευρώ), 2012-2017	50
Πίνακας 7. ALPHABANK, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	51
Πίνακας 8. ALPHABANK, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής	51
Πίνακας 9. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	52
Πίνακας 10. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. (σε εκ. ευρώ) και αναβαλλόμενης φορολογίας (σε εκ. ευρώ), 2012-2017	52
Πίνακας 11. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	53
Πίνακας 12. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής	53
Πίνακας 13. EUROBANK, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	54
Πίνακας 14. EUROBANK, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. (σε εκ. ευρώ) και αναβαλλόμενης φορολογίας (σε εκ. ευρώ), 2012-2017	54
Πίνακας 15. EUROBANK, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	55
Πίνακας 16. EUROBANK, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής, Eurobank.....	55
Πίνακας 17. ΟΠΑΠ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	56
Πίνακας 18. ΟΠΑΠ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. (σε εκ. ευρώ) και αναβαλλόμενης φορολογίας (σε εκ. ευρώ), 2012-2017	56
Πίνακας 19. ΟΠΑΠ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος, ...	57

Πίνακας 20. ΟΠΑΠ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής,.....	57
Πίνακας 21. ΟΛΠ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	58
Πίνακας 22. ΟΛΠ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	58
Πίνακας 23. ΟΛΠ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,.....	59
Πίνακας 24. ΟΛΠ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής,.....	59
Πίνακας 25. ΟΤΕ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	60
Πίνακας 26. ΟΤΕ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	60
Πίνακας 27. ΟΤΕ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,.....	61
Πίνακας 28. ΟΤΕ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής,.....	61
Πίνακας 29. ΤΕΝΕΡΓ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	62
Πίνακας 30. ΤΕΝΕΡΓ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	62
Πίνακας 31. ΤΕΝΕΡΓ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,.....	63
Πίνακας 32. ΤΕΝΕΡΓ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής	63
Πίνακας 33. ΣΑΡ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	64
Πίνακας 34. ΣΑΡ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	64
Πίνακας 35. ΣΑΡ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,.....	65
Πίνακας 36. ΣΑΡ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής.....	65
Πίνακας 37. ΤΙΤΑΝ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	66
Πίνακας 38. ΤΙΤΑΝ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	66
Πίνακας 39. ΤΙΤΑΝ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	67
Πίνακας 40. ΤΙΤΑΝ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής.....	67
Πίνακας 41. 3Ε, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	68

Πίνακας 42. 3Ε, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2015-2017	68
Πίνακας 43. 3Ε, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,.....	69
Πίνακας 44. 3Ε, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής.....	69
Πίνακας 45. ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	70
Πίνακας 46. ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017.....	70
Πίνακας 47. ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	71
Πίνακας 48. ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής	71
Πίνακας 49. ΒΙΟΧΑΛΚΟ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	72
Πίνακας 50. ΒΙΟΧΑΛΚΟ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017.....	72
Πίνακας 51. ΒΙΟΧΑΛΚΟ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	73
Πίνακας 52. ΒΙΟΧΑΛΚΟ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής	73
Πίνακας 53. ΔΕΗ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ. (σε εκ. ευρώ) και αναβαλλόμενης φορολογίας 2012-2017	74
Πίνακας 54. ΔΕΗ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	74
Πίνακας 55. ΔΕΗ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	75
Πίνακας 56. ΔΕΗ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής.....	75
Πίνακας 57. ΦΟΥΡΛΗΣ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	76
Πίνακας 58. ΦΟΥΡΛΗΣ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017.....	76
Πίνακας 59. ΦΟΥΡΛΗΣ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	77
Πίνακας 60. ΦΟΥΡΛΗΣ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής	77
Πίνακας 61. ΜΥΤΙΑ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	78
Πίνακας 62. ΜΥΤΙΑ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	78
Πίνακας 63. ΜΥΤΙΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	79

Πίνακας 64. ΜΥΤΙΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής.....	79
Πίνακας 65. ΕΛΛΑΚΤΩΡ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	80
Πίνακας 66. ΕΛΛΑΚΤΩΡ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017.....	80
Πίνακας 67. ΕΛΛΑΚΤΩΡ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	81
Πίνακας 68. ΕΛΛΑΚΤΩΡ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής	81
Πίνακας 69. ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	82
Πίνακας 70. ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017.....	82
Πίνακας 71. ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	83
Πίνακας 72. ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής	83
Πίνακας 73. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	84
Πίνακας 74. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	84
Πίνακας 75. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	85
Πίνακας 76. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής	85
Πίνακας 77. JUMBO, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ. (σε εκ. ευρώ) και αναβαλλόμενης φορολογίας (σε εκ. ευρώ), 2012-2017.....	86
Πίνακας 78. JUMBO, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017	86
Πίνακας 79. JUMBO, συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος.....	87
Πίνακας 80. JUMBO, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής.....	87
Πίνακας 81. Συγκεντρωτικός πίνακας συντελεστών συσχέτισης.....	88

Ευρετήριο σχημάτων

Σχήμα 1. Παράγοντες επίδρασης υιοθέτησης λογιστικού προτύπου.....	22
---	----

Εισαγωγή

Η ακριβής, πλήρης, αντικειμενική και ουσιαστική καταγραφή, απεικόνιση και δημοσίευση των οικονομικών δεδομένων της κάθε επιχείρησης αποτελεί απαίτηση τόσο των φορολογικών Αρχών της κάθε χώρας, όσο και των ενδιαφερομένων μερών, όπως οι προμηθευτές, οι δανειστές, οι εργαζόμενοι και οι επενδυτές. Πέραν των παραπάνω, μια επιπρόσθετη απαίτηση αποτελεί η συγκρισιμότητα των οικονομικών μεγεθών, η οποία, για να πληρούται, θα πρέπει οι οικονομικές οντότητες να ακολουθούν έναν κοινό τρόπο κατάρτισης, απεικόνισης και δημοσίευσης των οικονομικών τους καταστάσεων, δηλαδή θα πρέπει να έχουν υιοθετήσει ένα κοινό πρότυπο.

Σε αυτή ακριβώς την κατεύθυνση θεσπίστηκαν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και πλέον η χρήση τους είναι υποχρεωτική στις περισσότερες χώρες, τουλάχιστον όσον αφορά τις εισηγμένες εταιρίες, όπου οι απαιτήσεις διαφάνειας και αντικειμενικότητας είναι ακόμη μεγαλύτερες. Ένα από τα πλέον σημαντικά Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που αφορά το ζήτημα της φορολογίας και συγκεκριμένα στον τρόπο προσδιορισμού της λογιστικής αντιμετώπισης του φόρου εισοδήματος των εταιριών. Καθώς υπάρχει διάκριση μεταξύ του τι εγγράφεται ως λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που η επιχείρηση έχει στην κατοχή της, και απεικονίζονται στον ισολογισμό της και στο πώς αυτά λογίζονται στην φορολογική τους διάσταση – δηλαδή υπάρχουν διαφορές μεταξύ της φορολογικής και της λογιστικής βάσης- το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 αφορά στην καταγραφή και τον χειρισμό του εν λόγω ζητήματος.

Η σημαντικότητα του ΔΛΠ 12 και της αναβαλλόμενης φορολογίας γίνεται εμφανής από το ότι το ύψος του φόρου εισοδήματος μεταβάλλει τα καθαρά αποτελέσματα, δηλαδή τα κέρδη (ή τις ζημίες) μετά την αφαίρεση των φόρων, Το ύψος των καθαρών κερδών αποτελεί πιθανότατα το πλέον σημαντικό οικονομικό μέγεθος μιας επιχείρησης, ειδικά για τους επενδυτές και μετόχους της επιχείρησης, αφού από αυτό το κέρδος είναι που θα γίνει η όποια διανομή των κερδών. Ως εκ τούτου, ο προσδιορισμός του τι εμπεριέχεται και συνυπολογίζεται ως φορολογητέα αξία και συναλλαγή διαμορφώνει και το ύψος της φορολογίας που θα πληρώσει η οντότητα, άρα διαμορφώνει και την τελική της οικονομική εικόνα.

Η αναβαλλόμενη φορολογία αποτελεί μια από τις πλέον σημαντικές παραμέτρους διαμόρφωσης του ύψους των φορολογικών βαρών που καλείται να πληρώσει η επιχείρηση, άρα αποτελεί ζήτημα μείζονος ενδιαφέροντος. Επ' αυτού, θα πρέπει να προστεθεί και μια άλλη διάσταση: η επίδραση που έχει η αναβαλλόμενη φορολογία στην τιμή της μετοχής των εισηγμένων εταιριών. Όπως προαναφέρθηκε, η αναβαλλόμενη φορολογία είναι πιθανό να διαμορφώσει το ύψος των καθαρών κερδών της επιχείρησης, και, αντίστοιχα, το ύψος των καθαρών κερδών αποτελεί βασική παράμετρο της απόφασης που λαμβάνουν οι επενδυτές για το εάν θα προβούν σε αγορά ή πώληση των μετοχών. Εάν οι επενδυτές διαπιστώνουν ότι μια επιχείρηση καταγράφει αύξηση των καθαρών κερδών, τότε αναμένουν ότι θα λάβουν και υψηλότερο μέρισμα, άρα αυξάνει η προθυμία τους να αγοράσουν μετοχές της εταιρίας, με αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής της μετοχής.

Με βάση τα παραπάνω, τίθεται, ως εκ τούτου, το ερώτημα του κατά πόσο η αναβαλλόμενη φορολογία συσχετίζεται και σε ποιο βαθμό με τα εταιρικά αποτελέσματα και με την εξέλιξη της τιμής των μετοχών. Η διευκρίνιση του ζητήματος αποτελεί και τον κύριο στόχο της παρούσας εργασίας, στην οποία, προκειμένου να απαντηθεί το ερώτημα, διεξάγεται ανάλυση συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των εταιρικών αποτελεσμάτων (κέρδη / ζημιές μετά φόρων) και της τιμής των μετοχών.

Η δομή της εργασίας είναι η ακόλουθη:

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται εισαγωγή στις βασικές έννοιες της λογιστικής, με την αποτύπωση του ορισμού και των λειτουργιών της, ενώ στη συνέχεια παρατίθεται η ιστορική εξέλιξη των Διεθνών λογιστικών Προτύπων, αναφέρονται οι βασικοί ορισμοί τους, καταγράφονται τα θεσμικά όργανα, γίνεται συνοπτική περιγραφή τους και αποτυπώνεται η εφαρμογή τους στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 12, με καταγραφή του σκοπού του, των ορισμών που χρησιμοποιούνται σε αυτό, ενώ επίσης παρατίθεται ο ορισμός της φορολογικής βάσης και της αναβαλλόμενης φορολογίας, γίνεται καταγραφή του πώς πραγματοποιείται η αναγνώριση της φορολογίας και παρατίθενται οι γνωστοποιήσεις.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται βιβλιογραφική επισκόπηση της διεθνούς και Ελληνικής βιβλιογραφίας αναφορικά με το κατά πόσο επιδρά το Διεθνές Λογιστικό

πρότυπο 12, δια μέσου της αναβαλλόμενης φορολογίας, τα εταιρικά αποτελέσματα και την τιμή της μετοχής των εισηγμένων εταιριών.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθενται τα αποτελέσματα της έρευνας αναφορικά με την επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογίας στα εταιρικά αποτελέσματα (κέρδη / ζημιές μετά φόρων) και στην τιμή των μετοχών των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών εταιριών που ανήκουν στον δείκτη υψηλής κεφαλαιοποίησης FTSE.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται καταγραφή των διαφορών, των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 12 έναντι του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.

Στο έκτο κεφάλαιο καταγράφονται τα συμπεράσματα της έρευνας, αναφέρονται οι περιορισμοί της και προτείνονται πεδία για μελλοντική έρευνα.

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή στη λογιστική και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

1.1. Ορισμός της Λογιστικής και των λειτουργιών της

Το πρώτο σημείο της παρούσας ανάλυσης αφορά στον προσδιορισμό της λογιστικής και την περιγραφή της σημαντικότητας της και των λειτουργιών της. Αποτελεί βασική της οικονομικής επιστήμης ότι η οικονομική δραστηριότητα πραγματοποιείται από οργανισμούς, των οποίων η κύρια λειτουργία είναι η παραγωγή αγαθών, τα οποία καλύπτουν τις ανάγκες που υπάρχουν. Η οικονομική αποτελεί την επιστήμη η οποία δίνει απάντηση στα τρία κύρια ερωτήματα, δηλαδή του τι θα παραχθεί, πώς θα παραχθεί και για ποιόν θα παραχθεί (Samuelson&Nordhaus, 2000). Στον βαθμό κατά τον οποίο μια οικονομία αποτελεί «οικονομία της αγοράς», η απόφαση για το ποια αγαθά θα παραχθούν και τον τρόπο με τον οποίο θα παραχθούν λαμβάνεται από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, σε αντίθεση με μια «οικονομία εντολών» όπου αυτές οι αποφάσεις λαμβάνονται από έναν κεντρικό μηχανισμό και είναι κρατική απόφαση (Mankiw, 2011).

Ενώ σε πρώτη διάσταση σε μια οικονομία της αγοράς η καταγραφή των οικονομικών στοιχείων που προκύπτουν από την εταιρική δραστηριότητα αφορά μόνο στις ίδιες τις επιχειρήσεις, άρα δεν διαφαίνεται κάποιος ιδιαίζων λόγος για να υπάρχει κρατική παρέμβαση που θα νομοθετεί τον τρόπο μέτρησης, καταγραφής και κατάταξης των οικονομικών στοιχείων, ωστόσο σε μια δεύτερη ανάγνωση η εν λόγω παρέμβαση είναι απολύτως απαραίτητη. Αυτό οφείλεται σε μια σειρά από λόγους.

Πρώτον, υπάρχει διαχωρισμός της οντότητας της επιχείρησης από το φυσικό πρόσωπο που είναι ο επιχειρηματίας. Ναι μεν υπάρχουν μορφές εταιριών όπου ο επιχειρηματίας – φυσικό πρόσωπο είναι ο αποκλειστικός φορέας της οντότητας της επιχείρησης –π.χ., στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων- ωστόσο σε άλλες μορφές επιχειρήσεων μπορεί να υπάρχει πλειάδα φυσικών ή και νομικών προσώπων που έχουν συνεισφέρει πόρους για την ίδρυση και λειτουργία της επιχείρησης –και είναι οι μέτοχοι της εταιρίας- χωρίς ωστόσο αυτά τα φυσικά και νομικά πρόσωπα να έχουν άμεση συμμετοχή στην διοίκηση της επιχείρησης και χωρίς να λαμβάνουν μέρος στην διαδικασία λήψης αποφάσεων. Σε αυτό ακριβώς το σημείο εγείρονται μια σειρά από ζητήματα.

Το πρώτο ζήτημα αφορά στην διασφάλιση ότι οι αποφάσεις που λαμβάνει η διοίκηση της επιχείρησης είναι προς όφελος των μετόχων. Ωστόσο, όπως αναφέρεται εκτενώς στην διεθνή βιβλιογραφία αλλά και ειδησεογραφία, είναι συχνό το φαινόμενο η διοίκηση μιας εταιρίας να μην λειτουργεί ως «τέλειος αντιπρόσωπος» των μετόχων, δηλαδή οι αποφάσεις που λαμβάνει η διοίκηση να έχουν ως κύριο γνώμονα το συμφέρον των διευθυνόντων και όχι το συμφέρον της ίδιας της εταιρίας και κατ' επέκταση των μετόχων. Αυτό το ζήτημα στην βιβλιογραφία αναφέρεται ως «πρόβλημα εντολέα-εντολοδόχου» (Ross, 1973, Jensen&Meckling, 1976, Stiglitz, 1987) και συνίσταται στο ότι υπάρχει ασύμμετρη πληροφόρηση μεταξύ των διευθυνόντων και των μετόχων, υπό την έννοια ότι οι διευθύνοντες έχουν στην διάθεσή τους πληροφορίες και δεδομένα που δεν γνωρίζουν οι μέτοχοι, άρα οι μέτοχοι δεν μπορούν να γνωρίζουν και να αξιολογήσουν λόγω ελλιπούς πληροφορίας τις αποφάσεις των διοικήσεων (Akerlof, 1970, Myers & Majluf, 1984). Ένας από τους κυριότερους τρόπους να ξεπεραστεί το εν λόγω πρόβλημα της ασύμμετρης πληροφόρησης είναι η εταιρία να δημοσιοποιεί όλα τα οικονομικά της στοιχεία, με πλήρη διαφάνεια. Έτσι, οι μέτοχοι πληροφορούνται τις επιδόσεις των διευθυντών και μπορούν να αξιολογήσουν κατά πόσο οι αποδόσεις τους είχαν ως αποτέλεσμα την ενίσχυση ή την αποδυνάμωση της εταιρίας.

Ωστόσο, η δημοσιοποίηση αυτών των στοιχείων από μόνη της δεν επαρκεί για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα εντολέα-εντολοδόχου. Θα πρέπει να υπάρχει μια ρητή πρόβλεψη τόσο για τον τρόπο με τον οποίο υπολογίζονται τα οικονομικά μεγέθη, όσο και για τον τρόπο με τον οποίο καταγράφονται, ταξινομούνται και δημοσιοποιούνται. Εάν δεν υπάρχει ένας κοινός για όλους τρόπος μέτρησης, υπολογισμού, καταγραφής και δημοσιοποίησης, τότε οι επενδυτές και μέτοχοι βρίσκονται σε πλήρη άγνοια, αφού δεν υπάρχει διασφάλιση για την ακρίβεια των αναγραφόμενων μεγεθών. Άρα, ο πρώτος βασικός ρόλος και λειτουργία της λογιστικής επιστήμης είναι η κατάρτιση του τρόπου υπολογισμού και αποτύπωσης των οικονομικών μεγεθών και συναλλαγών των νομικών προσώπων, ώστε να διασφαλίζονται οι μέτοχοι της εταιρίας ότι δεν θα υπάρχει ασύμμετρη πληροφόρηση.

Ο δεύτερος λόγος που καθιστά απαραίτητη την κρατική παρέμβαση που θα νομοθετεί τον τρόπο μέτρησης, καταγραφής και κατάταξης των οικονομικών στοιχείων αφορά στο ότι οι επιχειρήσεις δεν χρησιμοποιούν μόνο δικά τους κεφάλαια για την δραστηριότητά τους. Η κάθε επιχείρηση προμηθεύεται πρώτες ύλες και λοιπά

αγαθά και υπηρεσίες με πίστωση. Ως εκ τούτου, οι προμηθευτές θα πρέπει να είναι ενήμεροι για το κατά πόσο η κάθε επιχείρηση έχει την δυνατότητα να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις της προς τρίτους, άρα θα πρέπει να έχουν στην διάθεσή τους τα οικονομικά δεδομένα δια μέσου των οποίων θα αξιολογηθεί το αξιόχρεο της επιχείρησης. Το ίδιο βεβαίως ισχύει και για τις τράπεζες, οι οποίες χρηματοδοτούν με δανειακά κεφάλαια τις επιχειρήσεις. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι σε μια επιχείρηση έχει αυξηθεί η πιθανότητα να υπάρξουν επισφάλειες, τότε οι πιστωτές της είτε θα διακόψουν την παροχή πιστώσεων, είτε θα ζητήσουν αυξημένο επιτόκιο, ως αντιστάθμισμα του αυξημένου κινδύνου που λαμβάνουν.

Η εν λόγω παράμετρος είναι εξαιρετικά σημαντική όχι μόνο για την κάθε μεμονωμένη επιχείρηση που προβαίνει σε παροχή πιστώσεων, αλλά για το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας. Εάν, για παράδειγμα, διαπιστωθεί από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ότι η πιστοληπτική ικανότητα των εταιριών ενός κλάδου, ή του συνόλου της οικονομίας, έχει μειωθεί, τότε το πιο πιθανό είναι ότι θα μειώσουν την χορήγηση ρευστότητας και δανειακών κεφαλαίων, ώστε να μην έλθουν αντιμέτωπα με αυξημένες επισφάλειες και μη εξυπηρετούμενα δάνεια (Mishkin, 2007, Bindseil, 2014, Cardarelli, Elekdag&Lall, 2009). Προκειμένου να υπάρξει αυτή η διαπίστωση, σαφώς και είναι απαραίτητο να έχουν στοιχειοθετηθεί οι οικονομικές καταστάσεις των εταιριών, με τρόπο που να είναι κοινός για όλους, γνωστοποιημένος, πάγιος και σαφής.

Ο τρίτος κύριος λόγος που καθιστά απαραίτητη την κρατική παρέμβαση που θα νομοθετεί τον τρόπο μέτρησης, καταγραφής και κατάταξης των οικονομικών στοιχείων αφορά στα δημόσια οικονομικά. Η κυριότερη πηγή εσόδων του κράτους (γενική και κεντρική κυβέρνηση) προέρχεται από τη φορολογία των νομικών και φυσικών προσώπων. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο για το κράτος να έχει θεσπίσει έναν υποχρεωτικό τρόπο υπολογισμού των οικονομικών μεγεθών, ώστε να αποτυπωθεί το αποτέλεσμα της οικονομικής δραστηριότητας και επ' αυτού να υπάρξουν τα έσοδα από την άμεση φορολογία. Ειδικά αυτό το σκέλος είναι ιδιαίτερα σημασίας όσον αφορά το αντικείμενο της παρούσας εργασίας, αφού το θέμα της αφορά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 που είναι η φορολογία και ο τρόπος υπολογισμού της.

Επ' αυτού θα πρέπει να υπάρξει μια επισήμανση: το να υπάρχει μια θεσμοθετημένη αποτύπωση των οικονομικών μεγεθών και των αποτελεσμάτων της

επιχειρηματικής δραστηριότητας επί της οποίας θα επιβληθούν οι φόροι και θα προκύψουν τα δημόσια έσοδα, δεν είναι κάτι καινοφανές: η θεσμοθέτηση από το κράτος ενός συγκεκριμένου τρόπου αποτύπωσης και υπολογισμού των οικονομικών μεγεθών και του οικονομικού αποτελέσματος των δρώντων οικονομικών μονάδων έχει αποτυπωθεί από αρχαιοτάτων χρόνων και συγκεκριμένα εμπεριέχεται στον κώδικα του Χαμουραμί, ενώ περιγραφή του τρόπου αποτύπωσης των οικονομικών συναλλαγών με διπλογραφικό σύστημα γίνεται ήδη από τον δέκατο τρίτο αιώνα, τόσο στην Ιταλία όσο και στην Αγγλία (Edwards, 1988).

Με βάση όλες τις παραπάνω περιγραφόμενες λειτουργίες της λογιστικής, μπορεί να αποτυπωθεί ο εννοιολογικός της προσδιορισμός. Σύμφωνα με την Τουρνά-Γερμανού:

«Λογιστική είναι εκείνος ο κλάδος που ασχολείται με τη συστηματική καταγραφή και ταξινόμηση όλων των οικονομικών γεγονότων μιας οικονομικής μονάδας και την παροχή πληροφοριών οικονομικού χαρακτήρα στους ενδιαφερόμενους, για τη λήψη ορθών αποφάσεων που έχουν σχέση με την πορεία της» (Τουρνά-Γερμανού, 2015, σ 10).

Οι στόχοι της λογιστικής επιστήμης είναι πολλαπλοί και συνδέονται δυναμικά μεταξύ τους, υπό την έννοια ότι η επίτευξη του κάθε στόχου γίνεται ταυτόχρονα με την επίτευξη των λοιπών στόχων, Οι εν λόγω στόχοι είναι (Κοντάκος, 2006, Γκίκας & Παπαδάκη, 2012, Τουρνά-Γερμανού, 2015):

- Ο προσδιορισμός της περιουσιακής κατάστασης των οικονομικών μονάδων, σε ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο, με τρόπο πλήρη και ακριβής.
- Η αναλυτική καταγραφή των υποσυνόλων και του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής μονάδας.
- Η καταγραφή και ανάλυση των πηγών προέλευσης των προαναφερθέντων περιουσιακών στοιχείων.
- Η καταγραφή, υπολογισμός, ταξινόμηση και παρακολούθηση των μεταβολών της περιουσιακής κατάστασης της οικονομικής μονάδας, οι οποίες πραγματοποιούνται από την επιχειρηματική δραστηριότητα, τις οικονομικές συναλλαγές και όποιες άλλες αιτίες.
- Ο προσδιορισμός του οικονομικού αποτελέσματος από την επιχειρηματική δραστηριότητα, εντός της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.

- Η παροχή πληροφόρησης και ενημέρωσης προς την διοίκηση της οικονομικής μονάδας.
- Η παροχή πληροφόρησης και ενημέρωσης προς τους εσωτερικούς ελεγκτές της οικονομικής μονάδας.
- Η παροχή πληροφόρησης και ενημέρωσης προς τους εξωτερικούς ελεγκτές της επιχείρησης.
- Η παροχή πληροφόρησης και ενημέρωσης προς τα τρίτα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως περιγράφηκαν ανωτέρω (φορολογικές Αρχές, προμηθευτές, κ.ο.κ.)

Η λογιστική μπορεί να διακριθεί με βάσει τα εξής κριτήρια κατηγοριοποίησης:

- Ανάλογα με το περιεχόμενο, όπου υπάρχει η διάκριση σε γενική και αναλυτική λογιστική.
- Ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση. Για παράδειγμα, τέτοιοι κλάδοι είναι οι εμπορικές επιχειρήσεις, οι βιομηχανικές, οι ναυτιλιακές, οι τράπεζες, η ναυτιλία, τα νομικά πρόσωπα του δημοσίου και των Οργανισμών τοπικής Αυτοδιοίκησης, κ.ο.κ.
- Ανάλογα με το αντικείμενο, όπως για παράδειγμα η φορολογική λογιστική, η λογιστική των νομικών προσώπων, η ασφαλιστική λογιστική, κ.α.
- Ανάλογα με την φύση της οικονομικής μονάδας, όπου γίνεται η διάκριση μεταξύ δημόσιας και ιδιωτικής λογιστικής.
- Ανάλογα με την χρήση της λογιστικής, όπου γίνεται η διάκριση μεταξύ χρηματοοικονομικής λογιστικής, διοικητικής λογιστικής και ελεγκτικής λογιστικής.

1.2 Ιστορική εξέλιξη και ορισμοί των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Ένα από τα κύρια θέματα που εγέρθηκαν κατά την δεκαετία του 1960 ήταν ότι ξεκίνησε να υπάρχει μια αύξηση της κινητικότητας των εταιριών παγκοσμίως, υπό την έννοια ότι αυξήθηκε σε σημαντικό βαθμό ο βαθμός συνεργασίας εταιριών από διαφορετικές χώρες. Βεβαίως, ο βαθμός συνεργασίας διέφερε μεταξύ των χωρών και επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένες χώρες έχουν αναπτύξει μεταξύ τους

ισχυρούς εμπορικούς δεσμούς, που ανάγονται σε βάθος πολλών δεκαετιών και που οφείλονται σε ιστορικούς, πολιτικούς και γεωστρατηγικούς λόγους (Mueller, 1967). Το πρόβλημα το οποίο διαπιστώθηκε από αυτή την αύξηση των διεθνών συνεργασιών των εταιριών είναι ότι η κάθε χώρα εφαρμόζε το δικό της λογιστικό σύστημα, άρα δεν μπορούσε να υπάρξει ένας ακριβής τρόπος αποτύπωσης των μεγεθών των εταιριών με μια κοινή μεθοδολογία. (Oppermann, Booyesen, Binnekade&Oberholster, 2009).

Η εν λόγω έλλειψη εγείρει σημαντικά προβλήματα: πρώτον, η κάθε εταιρία δεν γνωρίζει το κατά πόσο τα αναγραφόμενα μεγέθη της άλλης εταιρίας με την οποία συνεργάζεται είναι όντως συγκρίσιμα με τα μεγέθη που θα καταγράφονταν εάν η τρίτη εταιρία εφαρμόζε τα λογιστικά πρότυπα που ακολουθεί η ίδια. Δεύτερον, αφού υπάρχει διαφορετική μεθοδολογία, δεν είναι σίγουρο εκ των προτέρων ότι τα μεγέθη μεταξύ των εταιριών είναι συγκρίσιμα, ώστε η επενδυτική κοινότητα να μπορεί να εξάγει συμπεράσματα για την σχετική δύναμη και μέγεθος των εταιριών. Για παράδειγμα εάν βάσει των λογιστικών προτύπων μιας χώρας στο ενεργητικό των εταιριών συμπεριλαμβάνονται στοιχεία που εξαιρούνται από το λογιστικό σύστημα μιας άλλης χώρας, τότε τα μεγέθη είναι μη συγκρίσιμα. Στα παραπάνω θα πρέπει να προστεθεί το πρόβλημα του αυξημένου κόστους για την μετατροπή των οικονομικών δεδομένων σε συγκρίσιμα μεγέθη.

Για παράδειγμα, μια επιχείρηση σε μια χώρα Α που σκέφτεται να συνεργαστεί με εταιρία σε χώρα Β παρέχοντάς της πίστωση για τα πωλούμενα αγαθά, θα πρέπει να γνωρίζει τα οικονομικά της μεγέθη. Αφού τα μεγέθη είναι μη συγκρίσιμα, θα πρέπει να απευθυνθεί σε εξειδικευμένο λογιστικό γραφείο, ώστε να μετατρέψει τα δεδομένα σε μια κοινή βάση. Εν παραδείγματι, στην χώρα Β το ποσοστό απόσβεσης ορισμένων στοιχείων του πάγιου ενεργητικού μπορεί να είναι 25%, ενώ στην χώρα Α να είναι 20%, άρα θα πρέπει να γίνει επανυπολογισμός για να υπάρξει μετατρεψιμότητα και συγκρισιμότητα των στοιχείων. Η εν λόγω διαδικασία θα επιφέρει κόστος για την επιχείρηση, λόγω των χρεώσεων των υπηρεσιών του λογιστικού γραφείου.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η απόφαση για τον τρόπο με τον οποίο θα διαμορφωθεί ένα εθνικό λογιστικό πρότυπο δεν είναι ουδέτερη, υπό την έννοια ότι δεν υπάρχει μια σαφής απομέτρηση ότι ένα λογιστικό πρότυπο λειτουργεί αποτελεσματικότερα απ' όσο τα άλλα πρότυπα. Αυτό οφείλεται σε

πολλούς λόγους και κυρίως στο ότι, παραδοσιακά και ιστορικά, οι οικονομίες των χωρών έχουν διαμορφωθεί με διαφορετικό τρόπο, άρα ο τρόπος διάρθρωσης της οικονομικής δραστηριότητας διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα.

Υπάρχει πλειάδα αιτιών που συντελούν στην απόφαση μιας χώρας να υιοθετήσει τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, μεταξύ των οποίων είναι (Shima&Yang, 2012):

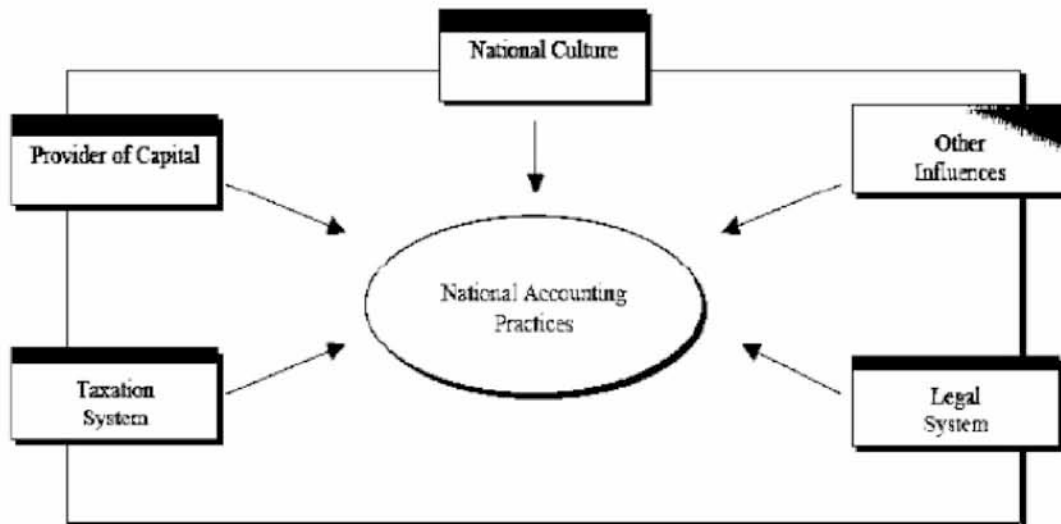
- Οι σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ μιας χώρας και των λοιπών χωρών και κυρίως το επίπεδο των σχέσεων με κάποια ισχυρή χώρα ως εμπορικό – οικονομικό εταίρο, η οποία να έχει υιοθετήσει τα διεθνή λογιστικά πρότυπα.
- Η ανάγκη που έχει η χώρα για είσοδο ξένων κεφαλαίων, υπό την μορφή άμεσων ξένων επενδύσεων.

Όπως σημειώνουν οι Fritz&Lammle (2003), η απόφαση για την διαμόρφωση ενός λογιστικού προτύπου, άρα κατ' επέκταση και η απόφαση για την αποδοχή και εφαρμογή των ΔΛΠ διαμορφώνεται από πέντε παράγοντες:

- Τον πάροχο του κεφαλαίου. Καθώς σε μια οικονομία αυξάνονται οι ροές ξένων κεφαλαίων προς τη χώρα και όσο περισσότερο η χώρα χρησιμοποιεί το κεφάλαιο ως παραγωγικό συντελεστή, έναντι της εργασίας, τόσο περισσότερο επηρεάζεται από τους φορείς που χορηγούν κεφάλαιο προς την χώρα και προς τις οικονομικές τις μονάδες.
- Το φορολογικό σύστημα. Καθώς μια χώρα διαπιστώνει ατέλειες στον τρόπο διαμόρφωσης του φορολογικού της συστήματος, καταγράφονται δυσλειτουργίες, υπάρχει αυξημένη γραφειοκρατία και αναποτελεσματικότητα στην διαπίστωση του ύψος της φορολογητέας ύλης, υιοθετεί ένα διαφορετικό σύστημα λογιστικών προτύπων που έχει αποδειχθεί ως αποτελεσματικότερο.
- Το νομικό σύστημα. Όταν σε μια χώρα το νομικό σύστημα είναι «φιλικό» προς τις επενδύσεις και αναπροσαρμόζεται, τότε είναι εύκολο να υιοθετηθούν πρότυπα που να είναι αντιστοίχως πιο ευέλικτα, λιγότερο γραφειοκρατικά και περισσότερο αποτελεσματικά.
- Η «κουλτούρα» που υπάρχει στην χώρα, αναφορικά με το κατά πόσο ενισχύεται η επιχειρηματικότητα, κατά πόσο αναγνωρίζεται ο σημαίνων ρόλος της ιδιωτικής επιχείρησης ως κύριος φορέας της οικονομικής δραστηριότητας, κ.ο.κ.

- Λοιποί παράγοντες επίδρασης, όπως για παράδειγμα το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων της χώρας και η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων.

Σχήμα 1. Παράγοντες επίδρασης υιοθέτησης λογιστικού προτύπου

Πηγή: Fritz&Lammle, 2003

Τόσο ο Mueller (1967), όσο και οι Choi&Mueller (1992) διαπιστώνουν ότι ο βαθμός στον οποίο μια χώρα θα τείνει να υιοθετήσει ένα διεθνές –ή ευρέως χρησιμοποιούμενο- λογιστικό πρότυπο εξαρτάται από μια σειρά από παράγοντες όπως:

- Το κατά πόσο προστατεύονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και αναγνωρίζονται νομικά και λογιστικά.
- Το κατά πόσο επικρατεί ένα κοινωνικό κλίμα που να ενισχύει την επιχειρηματικότητα.
- Το μέγεθος των εταιριών, υπό την έννοια ότι οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις τείνουν να είναι περισσότερο εξοικειωμένες με τα ΔΛΠ.
- Η πολυπλοκότητα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, υπό την έννοια ότι οι πιο απλές επιχειρηματικές πράξεις μπορεί να καλύπτονται από το εθνικό λογιστικό πρότυπο, αλλά να δυσχεραίνεται η αποτύπωση των πιο σύνθετων πράξεων.
- Η ταχύτητα με την οποία υιοθετούνται στην κοινωνία και την οικονομία οι τεχνολογικές αλλαγές.

Η προσπάθεια για να θεσμοθετηθούν κοινά λογιστικά πρότυπα έχει ως σημείο έναρξης την θεσμοθέτηση επιτροπής η οποία αποτελείται από τις κρατικές λογιστικές Αρχές των εξής χωρών (VanGreuning&Koen, 2003):

- Αυστραλία
- Γαλλία
- Γερμανία
- Ηνωμένο Βασίλειο
- ΗΠΑ
- Ιαπωνία
- Ιρλανδία
- Καναδάς
- Μεξικό
- Ολλανδία

Από την σύσκεψη των λογιστικών Αρχών αυτών των χωρών το 1973 ιδρύθηκε η Επιτροπή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), ενώ ταυτόχρονα στις ΗΠΑ, το ίδιο έτος, ιδρύθηκε η Επιτροπή των Λογιστικών Προτύπων (FinancialAccountingStandardsBoard), προκειμένου να καταρτιστεί ένα λογιστικό πρότυπο που θα είναι κοινό για τις εταιρίες της χώρας, καθώς το εθνικό λογιστικό σχέδιο αφ' ενός δεν έδινε κοινές κατευθυντήριες γραμμές για όλες τις εταιρίες και αφ' ετέρου άφηνε σημαντικό περιθώριο μεταχείρισης των λογαριασμών κατά το δοκούν (Williamson, 1963).

Η επιτροπή των διεθνών λογιστικών προτύπων μελέτησε μια σειρά από λογιστικά πρότυπα χωρών και κατέληξε στην διατύπωση 41 λογιστικών προτύπων. Σήμερα η επιτροπή έχει ως μέλη λογιστικές Αρχές από 104 χώρες. Το ζήτημα, ωστόσο, που ετέθη με την πάροδο των ετών ήταν ότι ναι μεν τα προτεινόμενα λογιστικά πρότυπα είχαν μια θετική, σε πρώτη φάση, υποδοχή, ωστόσο δεν υπήρχε καμία δέσμευση εφαρμογής τους από τις λογιστικές αρχές των χωρών, αφού η επιτροπή ήταν καθαρά συμβουλευτική, χωρίς κάποια επίσημη νομική και θεσμική οντότητα. Ως εκ τούτου, προκειμένου να υπάρξει επίσημη σύσταση της επιτροπής, το 2001 θεσμοθετήθηκε το Ίδρυμα της επιτροπής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Φίλος & Αποστόλου, 2011)

Οι βασικές αρχές των ΔΛΠ είναι οι εξής:

- Η αρχή της λογιστικής οντότητας, υπό την έννοια ότι ως υποκείμενο της οικονομικής πληροφόρησης ορίζεται η ανεξάρτητη οντότητα, η οποία έχει δικούς της, αυτοτελείς, πόρους και υποχρεώσεις και η οντότητα της οποίας δεν συνδέεται με τα φυσικά πρόσωπα που είναι οι φορείς της.
- Η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων, όπου τα έσοδα και έξοδα αναγνωρίζονται όταν αυτά κατέστησαν δεδουλευμένα.
- Η αρχή της συνέχειας της δραστηριότητας, σύμφωνα με την οποία κρίνεται ότι η οντότητα θα συνεχίσει τις δραστηριότητές της σε αόριστο, μεν, χρονικό διάστημα, ωστόσο επαρκές ώστε να καλυφθούν οι υποχρεώσεις, να συλλεχθούν οι απαιτήσεις και να πραγματοποιηθεί η εκκαθάρισή της, με το πέρας της οποίας σταματά η ύπαρξη της οντότητας.

Δύο από τους κύριους πυλώνες των εν λόγω αρχών είναι η αρχή της επαρκούς αποκαλύψεως και η αρχή της αντικειμενικότητας και επαληθευσιμότητας.

Επ' αυτού, ο Καραγιώργος σημειώνει ότι η αντικειμενικότητα των οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμός) συνίσταται στα εξής χαρακτηριστικά:

- «ο ισολογισμός να περιλαμβάνει όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που είχε η εταιρία κατά το χρόνο κλεισίματος του ισολογισμού,
- τα κονδύλια του ισολογισμού να προκύπτουν από τις αληθινές ποσότητες και ύστερα από αποτίμηση σύμφωνα με κανόνες που θέτει ο νόμος
- τα κονδύλια να φέρουν την κατάλληλη ονομασία,
- τα στοιχεία του ενεργητικού να αναγράφονται στον ισολογισμό με βάση το βαθμό ρευστοποίησής τους, ενώ τα στοιχεία του παθητικού ανάλογα με το βαθμό ληκτότητας τους.
- τα κονδύλια του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως» να προκύπτουν με βάση τις παραδειγματικές λογιστικές αρχές» (Καραγιώργος 2006, σελ. 242).

1.3 Θεσμικά όργανα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Οι πυλώνες της αποστολής του Ιδρύματος Επιτροπής Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είναι οι εξής (Alexander, BrittonandJorissen, 2007, σ. 54):

«α) να αναπτύξει, προς το δημόσιο συμφέρον, ένα ενιαίο σύνολο υψηλής ποιότητας, κατανοητών, εφαρμόσιμων και παγκοσμίως αποδεκτών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που βασίζονται σε σαφώς διαρθρωμένες αρχές. Τα πρότυπα αυτά θα πρέπει να απαιτούν υψηλής ποιότητας, διαφανείς και συγκρίσιμες πληροφορίες στις οικονομικές καταστάσεις και άλλες χρηματοοικονομικές εκθέσεις, ώστε να βοηθούν τους επενδυτές, τους άλλους συμμετέχοντες στις παγκόσμιες κεφαλαιαγορές και άλλους χρήστες οικονομικών πληροφοριών να λαμβάνουν οικονομικές αποφάσεις.

Β) να προωθήσει τη χρήση και την αυστηρή εφαρμογή αυτών των προτύπων

Γ) στην εκπλήρωση των στόχων που συνδέονται με τα στοιχεία α) και β), προκειμένου να ληφθούν υπόψη, ανάλογα με την περίπτωση, οι ανάγκες μιας σειράς μεγεθών και τύπων οντοτήτων σε διαφορετικά οικονομικά περιβάλλοντα.

Δ) να προωθήσουν και να διευκολύνουν την υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως είναι τα πρότυπα και οι ερμηνείες που εκδίδει το ίδρυμα των Διεθνών Λογιστικών προτύπων μέσω της σύγκλισης των εθνικών λογιστικών προτύπων και των ΔΛΠ»

Προκειμένου να υπάρξει εναρμόνιση του εν λόγω οργανισμού με τον αντίστοιχο οργανισμό FASB των ΗΠΑ, ο οργανισμός έλαβε την ονομασία Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board - IASB).

Η αποστολή του IASB είναι οι ακόλουθοι (Lewis&Pendrill, 2004, σ. 46):

- «Η δημιουργία και δημοσίευση λογιστικών προτύπων, εφαρμοστέων σε διεθνές επίπεδο, υψηλού επιπέδου, κατανοητών από τα ενδιαφερόμενα μέρη,

ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η συγκρισιμότητα των οικονομικών στοιχείων και η διαφάνεια στην σύνταξή τους.

- Η συνεργασία με τις εθνικές αρχές, ούτως ώστε να υπάρξει σύγκλιση και εναρμόνιση των εθνικών προτύπων με τα διεθνή πρότυπα και η συνεχής βελτίωση των προτύπων.
- Η προώθηση της εφαρμογής τους σε διεθνές επίπεδο»

Τα κύρια σώματα του Ιδρύματος της Επιτροπής Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είναι τα ακόλουθα (Βλάχος & Λουκά, 2009):

- Οι Επίτροποι (Trustees)
- Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB)
- Η Επιτροπή Διερμηνειών των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (International Financial Reporting Interpretation Committee - IFRIC)¹
- Η Συμβουλευτική Επιτροπή Προτύπων (StandardsAdvisoryCouncil -SAC)

1.4 Συνοπτική περιγραφή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Τα διεθνή λογιστική πρότυπα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- Πρότυπα αναφορικά με την τυποποίηση των οικονομικών καταστάσεων
- Πρότυπα αναφορικά με τα μεγέθη και τη δημοσίευση του ισολογισμού της οντότητας (κατάσταση ενεργητικού και παθητικού)
- Πρότυπα αναφορικά με τα μεγέθη και τη δημοσίευση της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης
- Πρότυπα αναφορικά με τις ενοποιημένες λογιστικές καταστάσεις

---

¹ Η μετάφραση του «International Financial Reporting Interpretation Committee» γίνεται βάσει της απόδοσης του όρου στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδεικτικά: http://www.nb.org/epixeirisi/assets1/pdf/kanonismos_ek_254_25_3_2009.pdf

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι ως ακολούθως (σε παρένθεση το έτος υιοθέτησης του κάθε προτύπου)

- ΔΛΠ 1 Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων (2007)
- ΔΛΠ 2 Αποθέματα (2005)
- ΔΛΠ 3 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Αντικαταστάθηκε το 1989 από το ΔΛΠ 27 και το ΔΛΠ 28 1976)
- ΔΛΠ 4 Λογιστική απόσβεσης (ανακλήθηκε το 1999)
- ΔΛΠ 5 Πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται στις Οικονομικές Καταστάσεις (Αντικαταστάθηκε από το ΔΛΠ 1 από την 1η Ιουλίου 1998 1976)
- ΔΛΠ 6 Λογιστικές απαντήσεις στις μεταβολές των τιμών (Αντικαταστάθηκε από το ΔΛΠ 15, το οποίο ανακλήθηκε τον Δεκέμβριο του 2003)
- ΔΛΠ 7 Κατάσταση Ταμειακών Ροών (1992)
- ΔΛΠ 8 Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές στις λογιστικές εκτιμήσεις και σφάλματα (2003)
- ΔΛΠ 9 Λογιστική των δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης (Αντικαταστάθηκε από το ΔΛΠ 38 με ισχύ από την 1η Ιουλίου 1999)
- ΔΛΠ 10 Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς (2003)
- ΔΛΠ 11 Κατασκευαστικά Συμβόλαια (αντικαταστάθηκε από το Δ.Π.Χ.Α. 15 την 1η Ιανουαρίου 2018)
- ΔΛΠ 12 Φόροι Εισοδήματος (1996)
- ΔΛΠ 13 Παρουσίαση Κυκλοφορούντος Ενεργητικού και Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων (Αντικαταστάθηκε από το ΔΛΠ 1 με ισχύ από την 1η Ιουλίου 1998)
- ΔΛΠ 14 Πληροφόρηση κατά τομέα (Αντικαταστάθηκε από το ΔΠΧΑ 8 με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2009)
- ΔΛΠ 15 Πληροφορίες που αντικατοπτρίζουν τις επιδράσεις των μεταβαλλόμενων τιμών (ανακλήθηκε τον Δεκέμβριο του 2003)
- ΔΛΠ 16 Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις (2003)
- ΔΛΠ 17 Μισθώσεις (Θα αντικατασταθεί από το ΔΠΧΠ 16 από την 1η Ιανουαρίου 2019)

- ΔΛΠ 18 Έσοδα (αντικαταστάθηκε από το Δ.Π.Χ.Α. 15 την 1η Ιανουαρίου 2018)
- ΔΛΠ 19 Παροχές σε Εργαζομένους (Αντικαταστάθηκε από το ΔΛΠ 19 (2011) με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2013)
- ΔΛΠ 19 Παροχές σε εργαζόμενους (2011)
- ΔΛΠ 20 Λογιστική Κυβερνητικών Επιχορηγήσεων και Γνωστοποίηση Κυβερνητικής Βοήθειας (1983)
- ΔΛΠ 21 Οι επιδράσεις των μεταβολών των τιμών συναλλάγματος (2003)
- ΔΛΠ 22 Συνενώσεις Επιχειρήσεων (Αντικαταστάθηκε από το Δ.Π.Χ.Π. 3 με ισχύ από 31 Μαρτίου 2004)
- ΔΛΠ 23 Κόστος Δανεισμού (2007)
- ΔΛΠ 24 Γνωστοποιήσεις Συνδεδεμένων Μερών (2009)
- ΔΛΠ 25 Λογιστική των Επενδύσεων (Αντικαταστάθηκε από το ΔΛΠ 39 και το ΔΛΠ 40, εφαρμόζεται από το 2000)
- ΔΛΠ 26 Λογιστική και Πληροφόρηση με Σχέδια Παροχών Προνοίας (1987)
- ΔΛΠ 27 Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις (2011)
- ΔΛΠ 27 Ενοποιημένες και Ιδιαίτερες Οικονομικές Καταστάσεις (Αντικαταστάθηκε από τα ΔΠΧΑ 10, ΔΠΧΑ 12 και ΔΛΠ 27 (2011), ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2013)
- ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις (Αντικαταστάθηκε από το
- ΔΛΠ 28 (2011) και το ΔΠΧΑ 12 με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2013)
- ΔΛΠ 29 Χρηματοοικονομική Αναφορά σε Υπερπληθωριστικές Οικονομίες (1989)
- ΔΛΠ 30 Γνωστοποιήσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις Τραπεζών και Παρόμοιων Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (Αντικαταστάθηκε από το Δ.Π.Χ.Α. 7 από την 1η Ιανουαρίου 2007)
- ΔΛΠ 31 Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες (Αντικαταστάθηκε από τα ΔΠΧΑ 11 και ΔΠΧΑ 12 με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2013)
- ΔΛΠ 32 Χρηματοοικονομικά μέσα: Παρουσίαση (2003)
- ΔΛΠ 33 Κέρδη ανά μετοχή (2003)
- ΔΛΠ 34 Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις (1998)
- ΔΛΠ 35 Διακοπείσες Δραστηριότητες (Αντικαταστάθηκε από το Δ.Π.Χ.Α. 5 με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2005)

- ΔΛΠ 36 Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων (2004)
- ΔΛΠ 37 Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενες Απαιτήσεις (1998)
- ΔΛΠ 38 Άυλα περιουσιακά στοιχεία (2004)
- ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση (Αντικαταστάθηκε από το Δ.Π.Χ.Π. 9 από την 1η Ιανουαρίου 2018 όπου εφαρμόζεται το Δ.Π.Χ.Α. 9)
- ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα (2003)
- ΔΛΠ 41 Γεωργία (2001)

1.5 Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα

Όπως προαναφέρθηκε, ένας από τους πλέον βασικούς λόγους της υιοθέτησης ενός λογιστικού προτύπου αποτελεί ο όγκος των οικονομικών συναλλαγών που έχει η χώρα με τις λοιπές χώρες, καθώς και το κατά πόσο η χώρα επιθυμεί να εισέλθουν άμεσες ξένες επενδύσεις, ενώ σημαντική παράμετρος αποτελεί το νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο της χώρας. Στην περίπτωση της Ελλάδας, και οι τρεις αυτοί λόγοι υφίστανται. Πρώτον, η Ελλάδα αποτελεί χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης, ως εκ τούτου η Ελληνική νομοθεσία και το θεσμικό πλαίσιο της χώρας σε ζητήματα απεικόνισης των λογιστικών μεγεθών και προστασίας των επενδυτών οφείλει να βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με τους κανόνες της ΕΕ.

Ένα από τα βασικά ζητήματα που εγέρθηκαν με την ενδυνάμωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ήταν ότι δεν υπήρχε ένα κοινό πλαίσιο σε όλες τις χώρες-μέλη για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, γεγονός που, αφ' ενός απέτρεπε την μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων στις χώρες-μέλη, αφού υπήρχε αναντιστοιχία στην απεικόνιση των οικονομικών μεγεθών των εταιριών και αφ' ετέρου δεν μπορούσε να υπάρξει αξιόπιστη σύγκριση μεταξύ των μεγεθών των χωρών σε βασικές διαστάσεις, όπως για παράδειγμα στην κατάταξη των χωρών βάσει κριτηρίων (π.χ., έσοδα από φόρο επιχειρήσεων), αφού η κάθε χώρα όχι μόνο

μπορούσε να έχει διαφορετικό φορολογικό συντελεστή, αλλά είχε ένα δικό της λογιστικό σχέδιο για το πώς προσδιορίζεται η φορολογική βάση.

Στις 19 Ιουλίου 2002 του Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ψήφισε τον κανονισμό 1606/2002 (GrudnitskiandAubert, 2011), βάσει του οποίου οι εισηγμένες εταιρίες και τα πιστωτικά ιδρύματα, από το 2005 θα κατάρτιζαν τις οικονομικές τους καταστάσεις με βάση τα πρότυπα που είχαν θεσπιστεί από τον IACS. Στην Ελληνική νομοθεσία απαιτήθηκε να πραγματοποιηθούν πολλές αλλαγές στην επικείμενη νομοθεσία για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις και το Κράτος να ανταποκριθεί σε αυτή την πρόκληση και στις αλλαγές του οικονομικού περιβάλλοντος. Η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων θεωρεί ότι εξασφαλίζει μία ενιαία και ομοιόμορφη αντιμετώπιση των πρακτικών λογιστικών θεμάτων με άμεση συνέπεια την σωστή πληροφόρηση των διάφορων φορέων που ενδιαφέρονται για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μίας οικονομικής μονάδας (Bruggemann, 2011).

Οι εισηγμένες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά πρέπει να συντάσσουν μία σειρά από οικονομικές καταστάσεις οι οποίες είναι ο Ισολογισμός, η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως, η Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων η Κατάσταση Ταμειακών Ροών, το προσάρτημα (Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων). Μέσα από αυτές τις οικονομικές καταστάσεις πραγματοποιείται η σωστή και αναγκαία πληροφόρηση σχετικά με την χρηματοοικονομική θέση, τα αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές μίας οικονομικής μονάδας. Η συγκεκριμένη πληροφορία είναι χρήσιμη για την λήψη των οικονομικών αποφάσεων των ενδιαφερόμενων μερών (εσωτερικών και εξωτερικών). Οι Ανώνυμες Εταιρίες, οι οποίες είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο πρέπει να συντάσσουν ετήσιες και τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, όπως επίσης και οι μητρικές αντίστοιχα. Αποτέλεσμα αυτού είναι η σύνταξη οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. από τις συνδεδεμένες με τη μητρική εταιρεία των επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα ή εκτός Ελλάδας.

Ωστόσο, η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. έγινε υποχρεωτική και σε μη εισηγμένες οικονομικές οντότητες, συνδεδεμένες οικονομικές οντότητες σε οντότητες δημοσίου ενδιαφέροντος ή συνδεδεμένες οικονομικές οντότητες μητρικής εγκατεστημένης στην Ελλάδα, η οποία έχει την ευχέρεια να επιλέξει ή όχι την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. Η

εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην εγχώρια αγορά έχει ως στόχο την παροχή βοήθειας των ελληνικών επιχειρήσεων έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται ισότιμα για την εξεύρεση πόρων στη παγκόσμια αγορά παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες για την πραγματική οικονομική κατάσταση τους ως μία ενιαία φόρμα παρουσίασης των οικονομικών στοιχείων.

Τα νομοθετήματα που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα για την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Πρότυπων είναι τα παρακάτω:

- Ν. 2992/2002
- 4η Οδηγία της Ε.Ε.
- Ν. 3296/2004
- Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών
- Ν. 4308/14 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις

Κεφάλαιο 2. Παρουσίαση του ΔΛΠ 12.

2.1 Σκοπός του ΔΛΠ 12

Σκοπός αυτού του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 12 αποτελεί ο προσδιορισμός της λογιστικής αντιμετώπισης του φόρου εισοδήματος μιας οικονομικής μονάδας που έχει την νομική οντότητα επιχείρησης. Όλες οι επιχειρήσεις λογιστικοποιούν τόσο τις τρέχουσες, όσο και τις μελλοντικές φορολογικές συνέπειες, όπως αυτές προκύπτουν είτε από τις συναλλαγές και τα λοιπά γεγονότα που λαμβάνουν χώρα εντός της τρέχουσας περιόδου, είτε τον μελλοντικό διακανονισμό δηλαδή την μελλοντική ανάκτηση των περιουσιακών στοιχείων τα οποία απεικονίζονται στον ισολογισμό της οικονομικής μονάδας (HanlonandHeitzman, 2010).

Ο λογιστικός χειρισμός του ΔΛΠ 12, έχει δύο σαφή χαρακτηριστικά:

- Πρώτον, εφ' όσον μια συναλλαγή ή ένα γεγονός έχει φορολογικές επιπτώσεις, τότε οι εν λόγω επιπτώσεις θα πρέπει να αναγνωρίζονται σε εκείνη την χρηματοοικονομική κατάσταση που λαμβάνει χώρα και αναγνωρίζεται το ίδιο το γεγονός.
- Δεύτερον, η καταγραφή ενός περιουσιακού στοιχείου της επιχείρησης ή μιας υποχρέωσής της δηλώνει, κατ' ουσία, την αναγνώριση ότι η οντότητα προσδοκά τον διακανονισμό της λογιστικής αξίας του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης.

Αποτέλεσμα του ΔΛΠ 12 για τις συναλλαγές και τα λοιπά γεγονότα τα οποία αναγνωρίζονται στο κέρδος ή την ζημία της οντότητας, είναι ότι οι προκύπτουσες φορολογικές επιπτώσεις θα πρέπει, αντιστοίχως να αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα της χρήσης. Εάν οι εν λόγω συναλλαγές επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια, αντίστοιχα και οι φορολογικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις συναλλαγές που αναγνωρίστηκαν στην διάρκεια της χρήσης, θα πρέπει, ομοίως, να αναγνωριστούν στα ίδια κεφάλαια. Εάν η καταγεγραμμένη συναλλαγή ή γεγονός επηρεάσει την συνολική υπεραξία δύο επιχειρήσεων στην ενοποιημένη τους λογιστική εικόνα, τότε

οι προκύπτουσες φορολογικές επιπτώσεις από τη συμφωνία της ενοποίησης οφείλουν να αναγνωριστούν και αντιστοίχως να επηρεάσουν την υπεραξία που έχει προκύψει από την οικονομική συναλλαγή και αντίστοιχα θα επηρεάσει το ποσό της υπέρβασης του ποσού που προκύπτει από την καθαρή εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων (συνυπολογιζόμενων των αναγνωρισμένων υποχρεώσεων, αλλά και αυτών που ενδεχομένως θα προκύψουν) το οποίο θα καταβάλει ο αποκτών στον αποκτώμενο. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο ποσό που θα επηρεαστεί, δεν περιλαμβάνονται τα καταγεγραμμένα ποσά του κόστους της ενοποίησης, καθώς και το κόστος των τυχόν αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που προκύπτουν από αυτές.

Βασικός άξονας για τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αποτελεί ο προσδιορισμός του φορολογητέου και όχι του λογιστικού κέρδους και το εν λόγω κέρδος προσδιορίζεται από τα φορολογικά αποτελέσματα χρήσης, καθώς υπάρχουν μια σειρά από δαπάνες οι οποίες δεν εκπίπτουν φορολογικά, δηλαδή δεν αφαιρούνται από το αποτέλεσμα (κέρδη) της οντότητας προκειμένου να υπολογιστεί ο φόρος εισοδήματος. Οι εν λόγω δαπάνες περιλαμβάνουν (ΠΟΛ 1113/2015):

- Πληρωθέντες τόκοι δανείων που έλαβε το νομικό πρόσωπο εκτός τραπεζικών ιδρυμάτων.
- Δαπάνες αγοράς αγαθών και υπηρεσιών αξίας άνω των 500 ευρώ οι οποίες εξοφλήθησαν όχι δια μέσου τραπεζής.
- Μη καταβεβλημένες ασφαλιστικές εισφορές.
- Καταβεβλημένοι μισθοί που δεν κατεβλήθησαν με ηλεκτρονικό μέσο πληρωμής.
- Δαπάνες που κατεβλήθησαν σε νομικό πρόσωπο με έδρα κράτος που θεωρείται μη-συνεργάσιμο (non-cooperative jurisdictions for tax purposes), όπως καθορίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (EuropeanParliament, 2018).
- Το ποσό που προκύπτει από τον ΦΠΑ για δαπάνες οι οποίες δεν εκπίπτουν φορολογικά.
- Οι δαπάνες ψυχαγωγίας.
- Οι προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες.
- Οι προβλέψεις (εκτός των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις).
- Τα ποσά που κατεβλήθησαν για πληρωμή προστίμων και ποινών.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να υπάρξει μια ειδική επισήμανση αναφορικά με την μη αναγνώριση των τόκων των δανείων, καθώς έχει άμεση σχέση με το ΔΛΠ 12, που αφορά στην φορολογία. Σύμφωνα με την ΠΟΛ 1113/2015, δεν εκπίπτουν φορολογικά:

«οι τόκοι από δάνεια που λαμβάνει μία επιχείρηση από τρίτους, εκτός από τα τραπεζικά, διατραπεζικά και ομολογιακά δάνεια που εκδίδουν ανώνυμες εταιρείες, κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τους τόκους που θα προέκυπταν, εάν το επιτόκιο ήταν ίσο με το επιτόκιο των δανείων αλληλόχρεων λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Το σχετικό επιτόκιο που λαμβάνεται υπόψη είναι το τελευταίο επίσημα δημοσιευμένο επιτόκιο της πλησιέστερης χρονικής περιόδου πριν την ημερομηνία δανεισμού, όπως αυτό αναφέρεται στο στατιστικό δελτίο οικονομικής συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος».

Θα δοθεί το ακόλουθο παράδειγμα.

Έστω ότι εντός του τρέχοντος οικονομικού έτους επιχείρηση έχει λάβει:

- A) δάνειο από μη συνδεδεμένη επιχείρηση ύψους 1.000.000 ευρώ, με ετήσιο επιτόκιο 12%
- B) δάνειο από συνδεδεμένη επιχείρηση ύψους 1.000.000 με ετήσιο επιτόκιο 10%
- Γ) δάνειο από τραπεζικό ίδρυμα 2.000.000 ευρώ με επιτόκιο 11%

Έστω ότι το επιτόκιο των δανείων αλληλόχρεων λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις είναι 6%.

Με βάση τα παραπάνω, ισχύουν τα εξής:

- Για το δάνειο Α, από την μη συνδεδεμένη επιχείρηση, εκπίπτουν οι τόκοι που αντιστοιχούν στο επιτόκιο των δανείων αλληλόχρεων λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (6%), άρα εκπίπτει το ποσό των $1.000.000 * 6\% = 60.000$ ευρώ.
- Για το δάνειο Β, από την συνδεδεμένη επιχείρηση, δεν εκπίπτουν οι τόκοι
- Για το δάνειο Γ από το τραπεζικό ίδρυμα, εκπίπτει το σύνολο του ποσού που καταβλήθηκε για τόκους.

Ωστόσο, η δαπάνη που κατέβαλε η επιχείρηση για την πληρωμή των τόκων των παραπάνω δανείων, να μην δεν αναγνωρίζεται φορολογικά, όμως αναγνωρίζεται λογιστικά και διαμορφώνει το αποτέλεσμα της επιχείρησης, ενώ η διαφορά μεταξύ του φορολογικού και του λογιστικού αποτελέσματος αναφέρεται ως «λογιστική διαφορά» (Palermi, Bernard, Healy, and Peek, 2007). Αυτό το σημείο αποτελεί ένα από τα κομβικά ζητήματα για την διευκρίνιση της λειτουργίας του ΔΛΠ 12, όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια.

2.2 Ορισμοί που χρησιμοποιούνται στο ΔΛΠ 12

Στο συγκεκριμένο υποκεφάλαιο παρατίθενται οι βασικοί ορισμοί των φορολογικών και των λογιστικών εννοιών που χρησιμοποιούνται στο ΔΛΠ 12, όπως καθορίζονται από το κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2008).

- Λογιστικό αποτέλεσμα είναι το κέρδος ή ζημία μιας (συγκεκριμένης) περιόδου, πριν από την αφαίρεση του ποσού του φόρου.
- Φορολογητέο κέρδος είναι το ποσό του κέρδους μιας (συγκεκριμένης) περιόδου, το οποίο προσδιορίζεται βάσει των κανόνων των φορολογικών Αρχών της χώρας, και επί του οποίου είναι ανακτήσιμος ο φόρος εισοδήματος. Αντίστοιχα, φορολογική ζημία αποτελεί η ζημία που καταγράφεται στην συγκεκριμένη περίοδο, λόγω της πληρωμής του φόρου εισοδήματος
- Έξοδο φόρου αποτελεί το συνολικό ποσό το οποίο περιλαμβάνεται στον προσδιορισμό του κέρδους της συγκεκριμένης περιόδου και που αφορά στους τρέχοντες και αναβαλλόμενους φόρους, ενώ, αντίστοιχα, το έσοδο φόρου αποτελεί το συνολικό ποσό τη ζημίας που προκύπτει από τα παραπάνω.
- Τρέχων φόρος είναι το ποσό των πληρωτέων –ή, κατ’ αντιστοιχία των ανακτήσιμων- φόρων εισοδήματος που αφορά στο φορολογητέο κέρδος ή κατ’ αντιστοιχία της φορολογικής ζημίας- της συγκεκριμένης περιόδου.
- Ως φορολογική βάση ενός περιουσιακού στοιχείου –ή, αντίστοιχα, μιας υποχρέωσης- ορίζεται ποσό που αποδίδεται στο εν λόγω στοιχείο

ενεργητικού ή υποχρέωσης για φορολογικούς λόγους (φορολογική καταγραφή, σε διάκριση με την απεικόνιση της λογιστικής καταγραφής, όπως παρατέθηκε προηγουμένως).

Πέραν της καταγραφής των τρεχουσών φορολογικών υποχρεώσεων, το ΔΛΠ 12 αφορά και στις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις. Συγκεκριμένα, το έξοδο φόρου περιλαμβάνει το τρέχον και το αναβαλλόμενο έξοδο φόρου, ενώ, αντίστοιχα, το έσοδο φόρου περιλαμβάνει το τρέχον και το αναβαλλόμενο έσοδο.

Όπως προσδιορίζεται στο ΔΛΠ 12 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2008):

- «Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις είναι τα ποσά των φόρων εισοδήματος που θα καταβληθούν σε μελλοντικές περιόδους, που αφορούν σε φορολογητέες χρονικές διαφορές.
- Αναβαλλόμενα φορολογικά περιουσιακά στοιχεία είναι τα ποσά των φόρων εισοδήματος που είναι ανακτήσιμα σε μελλοντικές περιόδους και αφορούν σε:
  - α) εκπεστές προσωρινές διαφορές.
  - β) μεταφερόμενες αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές και
  - γ) μεταφερόμενους αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους
- Προσωρινές διαφορές είναι οι διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης στον ισολογισμό και της φορολογικής βάσης του. Οι προσωρινές διαφορές μπορεί να είναι:
  - α) φορολογητέες προσωρινές διαφορές οι οποίες είναι προσωρινές διαφορές που θα καταλήξουν σε φορολογητέα ποσά κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (της φορολογικής ζημίας) των μελλοντικών περιόδων, όταν η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης ανακτάται ή τακτοποιείται ή
  - β) εκπεστές προσωρινές διαφορές οι οποίες είναι προσωρινές διαφορές που θα καταλήξουν σε ποσά που είναι εκπεστέα κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημίας) των μελλοντικών περιόδων, όταν η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης ανακτάται ή τακτοποιείται».

2.3 Ορισμός φορολογικής βάσης και η επίδραση του χειρισμού της αναβαλλόμενης φορολογίας

Όπως προαναφέρθηκε, υπάρχει μια διάκριση μεταξύ του τι εγγράφεται ως λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που η επιχείρηση έχει στην κατοχή της, και απεικονίζονται στον ισολογισμό της και στο πώς αυτά λογίζονται στην φορολογική τους διάσταση.

Λογιστική αξία και φορολογική βάση περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής οντότητας (στοιχεία ενεργητικού)

Η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου της επιχείρησης είναι αυτή που αναγνωρίζεται στον ισολογισμό της και η αξία της καθορίζεται βάσει των λογιστικών αρχών που ακολουθεί η κάθε χώρα αναφορικά με τις αποσβέσεις (Paleru, Bernard, Healy, and Peek, 2007), ενώ η φορολογική του βάση είναι το ποσό που εκπίπτει από τα φορολογητέα χρηματικά οφέλη που αναμένεται να εισρεύσουν τη στιγμή που η επιχείρηση θα ανακτήσει την λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου. Όταν τα οικονομικά οφέλη δεν υποπίπτουν σε φορολόγηση, τότε η λογιστική αξία και η φορολογική βάση του συγκεκριμένου στοιχείου του ενεργητικού είναι ίσες (Νεγκάκης, 2015).

Δίδεται το ακόλουθο παράδειγμα: έστω στοιχείο πάγιου ενεργητικού (ηλεκτρονικοί υπολογιστές) αξίας 2.000 ευρώ, το οποίο έχει συντελεστή φορολογικής απόσβεσης (με τη σταθερή μέθοδο) 20%, άρα ποσό απόσβεσης 400 ευρώ, το οποίο ποσό έχει εκπέσει στην τρέχουσα περίοδο και το εναπομείναν κόστος θα εκπέσει στις επόμενες περιόδους ως απόσβεση. Άρα, η φορολογική βάση του συγκεκριμένου στοιχείου του ενεργητικού (που υπάγεται στον πάγιο εξοπλισμό) είναι 1.600 ευρώ. Από την χρήση του συγκεκριμένου εξοπλισμού θα δημιουργηθούν έσοδα για την επιχείρηση, και τα κέρδη θα είναι φορολογητέα. Σε περίπτωση που η επιχείρηση πωλήσει τον ηλεκτρονικό υπολογιστή με ζημία –δηλαδή σε τιμή κατώτερη της αξίας που έχει προσδιοριστεί με την σταθερή μέθοδο απόσβεσης- τότε η ζημία εκπίπτει φορολογικά.

Σημαντικό, σε αυτή τη διάσταση, αποτελεί η διευκρίνιση της επίδρασης του ΔΛΠ 12 στον αναβαλλόμενο φόρο.

2.3.1 Η έννοια της αναβαλλόμενης φορολογίας

Όπως προαναφέρθηκε, είναι συχνό το φαινόμενο να υπάρχουν διαφορές στην φορολογική αξία και την λογιστική αξία. Ως αποτέλεσμα η επιχείρηση προχωρά σε αναμόρφωση του αποτελέσματος της λογιστικής αξίας με όρους φορολογικής αξίας, δηλαδή γίνεται αποτύπωση των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ του λογιστικού και του φορολογικού αποτελέσματος. Οι εν λόγω διαφορές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

1). Μόνιμες, οι οποίες ως χαρακτηριστικό τους έχουν ότι δεν αναμένεται η μελλοντική τους τακτοποίηση. Δίδεται το ακόλουθο παράδειγμα: σε επιχείρηση επιβάλλεται πρόστιμο 1.000.000 ευρώ με ημερομηνία πληρωμής εντός του 2017, με τόκους υπερημερίας, σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής του προστίμου, 5% της αξίας του προστίμου για κάθε έτος μη πληρωμής. Η εταιρία καταβάλλει εντός του 2018 το πρόστιμο του 1 εκ. ευρώ, συν τις 50.000 ευρώ (5% του 1.000.000 ευρώ) του. Η καταβολή του 1.050.000 ευρώ καταχωρείται ως λογιστική εγγραφή στα βιβλία της επιχείρησης ως εκ τούτου το εν λόγω ποσό θα μειώσει ισόποσα τα κέρδη της επιχείρησης (βεβαίως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το συγκεκριμένο ποσό είτε θα υπήρχε ως ρευστά διαθέσιμα, είτε θα είχε επενδυθεί σε αγορά στοιχείων ενεργητικού, είτε θα είχε κατευθυνθεί σε αποπληρωμή δανεισμού της επιχείρησης, άρα αντίστοιχη μείωση του βραχυπρόθεσμου δανεισμού, όμως, ανεξαρτήτων του τρόπου που θα χρησιμοποιηθεί από την επιχείρηση, ουσιαστικά πρόκειται για μέρος των εσόδων της επιχείρησης). Ωστόσο, σύμφωνα με τη φορολογική Αρχή, η συγκεκριμένη καταβολή του ποσού δεν θα πρέπει να αφαιρεθεί από τα έσοδα, καθώς, εάν αναγνωριστεί ως δαπάνη, τότε αποτελεί εκπεστέα, φορολογικά, δαπάνη, άρα, ουσιαστικά, μειώνεται. Ν προκειμένου, καθώς το ποσό έχει καταβληθεί και δεν αναμένεται να τακτοποιηθεί στο μέλλον, αποτελεί μια μόνιμη λογιστική διαφορά.

2). Προσωρινές διαφορές, οι οποίες προκύπτουν με την καταχώρηση ενός εσόδου ή ενός εξόδου στα λογιστικά βιβλία εντός του συγκεκριμένου οικονομικού έτους, ωστόσο εκπίπτουν φορολογικά σε επόμενο οικονομικό έτος, δηλαδή οι διαφορές αυτές επιδρούν στο φορολογικό αποτέλεσμα της οικονομικής χρήσης του επόμενου έτους (ασχέτως του εάν καταγράφεται σε κάποιο συγκεκριμένο τρίμηνο). Προκειμένου να διαπιστωθεί το πώς γίνεται η εγγραφή των προσωρινών λογιστικών διαφορών θα πρέπει να υπάρξει μια αποσαφήνιση της φορολογικής βάσης των

στοιχείων του ισολογισμού της επιχείρησης –είτε αυτό αφορά σε στοιχείο ενεργητικού, είτε σε στοιχείο υποχρεώσεων (πλην ιδίων κεφαλαίων).

Αναφορικά με τα στοιχεία ενεργητικού, ως φορολογική βάση ορίζεται το ποσό του οποίου εκπίπτει φορολογικά από τα έσοδα που θα έχει η επιχείρηση όταν ανακτήσει την πλήρη λογιστική αξία του συγκεκριμένου στοιχείου ενεργητικού. Δίδεται το εξής παράδειγμα: έστω μηχανήμα παραγωγής σε βιομηχανία (στοιχείο πάγιου ενεργητικού της επιχείρησης) αξίας 500.000 ευρώ (τιμή αγοράς μηχανήματος). Η απόσβεση που εγγράφεται για το εν λόγω μηχανήμα ανέρχεται σε 200.000 ευρώ. Ως εκ τούτου, έχει αναπόσβεστη αξία $500.000 - 200.000 = 300.000$ ευρώ. Το ποσό των 200.000 ευρώ εκπίπτει φορολογικά και η φορολογική βάση του μηχανήματος είναι 300.000 ευρώ.

Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι, εάν τα οφέλη που θα προκύψουν από το στοιχείο του ενεργητικού δεν είναι φορολογητέα, τότε η φορολογική βάση είναι ίση με την λογιστική αξία του συγκεκριμένου στοιχείου

Αναφορικά με τα στοιχεία υποχρεώσεων, ως φορολογική βάση ορίζεται το ποσό που προκύπτει όταν γίνει αφαίρεση από την λογιστική αξία των ποσών που εκπίπτουν φορολογικά από αυτή την υποχρέωση σε μελλοντική χρήση, ενώ, αναφορικά με τα προεισπραχθέντα έσοδα, η φορολογική βάση διαμορφώνεται από την λογιστική αξία της υποχρέωσης μείον των ποσών των εσόδων τα οποία εκπίπτουν φορολογικά στις επόμενες χρήσεις.

Εφ' όσον έχουν διευκρινιστεί τα παραπάνω, διαπιστώνεται ότι οι όποιες (προσωρινές) διαφορές προκύπτουν μεταξύ του φόρου εισοδήματος που προκύπτει από το φορολογικό αποτέλεσμα και του φόρου εισοδήματος που προκύπτει από το λογιστικό αποτέλεσμα, καταχωρούνται στα αποτελέσματα ως αναβαλλόμενη φορολογία (αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση), ώστε να ισχύει η ακολουθία (Νεγκάκης, 2015, σ. 239):

$$\text{Φόρος} - \text{Έξοδο} = \text{Τρέχων φόρος} + \text{Αναβαλλόμενος φόρος}$$

2.3.2 Αναγνώριση φορολογίας

Η τρέχουσα φορολογία υπολογίζεται με βάση τον φορολογικό συντελεστή που ισχύει για το συγκεκριμένο οικονομικό έτος και αφορά στους φορολογικούς ισολογισμούς των επιχειρήσεων και της κάθε εταιρίας που περιλαμβάνεται στην ενοποιημένη οικονομική κατάσταση ομίλου εταιριών. Το ύψος του φόρου εισοδήματος συμπεριλαμβάνει τον φόρο εισοδήματος που επιβάλλεται στα κέρδη προ φόρων της επιχείρησης, συν τοις προβλέψεις για επιπρόσθετους φόρους και μη ελεγμένες φορολογικές χρήσεις.

Ο τρέχων φόρος, εφόσον δεν έχει καταβληθεί, αναγνωρίζεται ως υποχρέωση, ενώ εάν το ποσό που καταβλήθηκε για την τρέχουσα περίοδο (ή τις προηγούμενες περιόδους, σε περίπτωση που υπήρχε αντίστοιχη φορολογική υποχρέωση) είναι μεγαλύτερο του οφειλόμενου ποσού, τότε η διαφορά μεταξύ της φορολογικής υποχρέωσης και του καταβληθέντος ποσού αναγνωρίζεται ως περιουσιακό στοιχείο της επιχείρησης, όπως αντίστοιχα ως περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται το όφελος που προκύπτει από φορολογική ζημία η οποία μεταφέρεται αναδρομικά προκειμένου να ανακτηθεί ο τρέχων φόρος προηγούμενων περιόδων, εφ' όσον αναμένεται ότι το όφελος θα ανακτηθεί από την επιχείρηση.

Έστω το εξής παράδειγμα:

Κέρδη προ φόρων (λογιστικό αποτέλεσμα)	1.000
Πλέον: Προβλέψεις για παροχές εργαζομένων (αναγνωρίζονται φορολογικά όταν αυτές καταβληθούν)	100
Μείον: Έσοδα από την χρήση των προβλέψεων για παροχές εργαζομένων (είχε αναγνωρισθεί φορολογικά ως λογιστική διαφορά, ως εκ τούτου δεν λογίζεται φόρος)	-20
Κέρδη προ φόρων (φορολογικό αποτέλεσμα)	$1(1.000 + 100 - 20) = 1.080$

Φορολογικός συντελεστής επί των κερδών προ φόρων	29%
Ύψος φορολογικής υποχρέωσης	$(1.080 * 29\%) = 313,2$

Ως εκ τούτου, προκύπτει αναβαλλόμενος φόρος ως εξής:

Κέρδη προ φόρων (λογιστικό αποτέλεσμα)	1.000
Κέρδη προ φόρων (φορολογικό αποτέλεσμα)	1.080
Διαφορά μεταξύ λογιστικού και φορολογικού αποτελέσματος	$(1.000 - 1.080) = -80$
Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος	$(-80 * 29\%) = -23,2$

2.3.3 Γνωστοποιήσεις

Οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, αναφορικά με το ΔΛΠ 12 οφείλουν να γνωστοποιούν τα σημαντικά ποσά αναφορικά με:

- Το πώς διαμορφώθηκε το ποσό του φόρου εισοδήματος και το πώς διαμορφώνεται το υπόλοιπο του φόρου εισοδήματος
- Το πώς διαμορφώνεται το ύψος του φόρου, διαχωρισμένο σε τρέχοντα φόρο και σε αναβαλλόμενο φόρο. Συγκεκριμένα, καταρτίζεται πίνακας με το ύψος του αναβαλλόμενου φόρου κατά την έναρξη της χρήσης, το ύψος του αναβαλλόμενου φόρου που καταγράφεται εντός της χρήσης και το ύψος του αναβαλλόμενου φόρου στην λήξη της χρήσης.
- Το ότι υπάρχει γνωστοποίηση της βάσης επί της οποίας γίνεται ο υπολογισμός του φορολογικού συντελεστή, καθώς και συμφωνία του ύψους του φόρου με τον ισχύοντα (κατά την χρήση) φορολογικό συντελεστή, καθώς και γνωστοποίηση των τυχόν μεταβολών μεταξύ του ισχύοντος (τρέχοντος)

συντελεστή που εφαρμόστηκε στην τρέχουσα χρήση και των φορολογικών συντελεστών προηγούμενων χρήσεων

- Να υπάρχει γνωστοποίηση το έσοδο ή το έξοδο του φόρου εισοδήματος που προκύπτει από τις διακοπείσες δραστηριότητες της τρέχουσας χρήσης
- Να υπάρχει καταγραφή του οφέλους που προκύπτει από μη αναγνωρισθείσα φορολογική ζημία κατά τις προηγούμενες χρήσεις και πιστωτικών διαφορών από προηγούμενες περιόδους που χρησιμοποιούνται προκειμένου να μειωθεί ο τρέχον φόρος
- Να υπάρχει χωριστή αναφορά στους τρέχοντες και αναβαλλόμενους φόρους που αφορούν σε συναλλαγές χρέωσης / πίστωσης στα ίδιας κεφάλαια

Κεφάλαιο 3. Βιβλιογραφική επισκόπηση

Οι Karatzimas, ZountaandKyriakidou (2011), ερευνώντας την επίδραση της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών προτύπων από τις Ελληνικές επιχειρήσεις, επικεντρώθηκαν κυρίως στα καθαρά έσοδα που παρουσίασαν οι υπό εξέταση εταιρείες πριν και μετά την υιοθέτηση και εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και το συμπέρασμα ήταν ότι η έννοια της εύλογης αξίας είναι αυτή που παρουσιάζει την λογιστική πολιτική που θα ακολουθήσει η εκάστοτε εταιρεία για την μείωση του φόρου που είναι υποχρεωμένη να πληρώσει στο κράτος.

Μία ακόμα σημαντική έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί είναι αυτή των Poterba, Rao, & Seidman (2011), όπου η μελέτη αυτή έχει πραγματοποιηθεί σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής με χρονική περίοδο 1993- 2004. Η μελέτη αυτή επικεντρώνεται στον τρόπο που αντιμετωπίζει μία εταιρεία την έννοια της αναβαλλόμενης φορολογίας, όπου καταδεικνύεται ότι το σημαντικότερο μέρος της απόφασης των εταιριών για τον χρόνο αναγνώρισης των φορολογικών υποχρεώσεων αποτελεί η προσδοκία τους για το ύψος του φορολογικού συντελεστή.

Για την ελληνική αγορά έχουν πραγματοποιήσει μελέτη οι Spathis & Georgakoroulou (2007) όπου η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα είχε θετικές αλλαγές στις επιχειρήσεις. Η πιο σημαντική αλλαγή που εντοπίστηκε από αυτούς τους ερευνητές είναι ότι οι οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως φορολογικές καταστάσεις, λόγω της εμφάνισης της έννοιας της αναβαλλόμενης φορολογίας, όπου καθορίζονται οι διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας των στοιχείων και της αντίστοιχης φορολογικής τους αξίας, με την προϋπόθεση ότι αυτές οι διαφορές δημιουργούν μελλοντικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις.

Μία ακόμα έρευνα που πραγματοποιήθηκε είναι των Mills, Newberry & Trautman (2002), όπου οι ερευνητές εντόπισαν ότι η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων δίνει την δυνατότητα της ευελιξίας στα διοικητικά στελέχη για την επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων μίας οικονομικής μονάδας με συνέπεια τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα να αποτελούν ένα εργαλείο παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι των διοικητικών στελεχών της εταιρείας, με άωτερο σκοπό την μείωση της φορολογίας

και την μεταφορά ενός ποσού φόρου σε μελλοντικές χρήσεις με μειωμένους φορολογικούς συντελεστές. Αυτή η έρευνα, ουσιαστικά ασκεί κριτική στην εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων καθώς με την ευελιξία και τα «κενά» που παρουσιάζουν δεν παρέχουν αξιόπιστη πληροφόρηση για τις οικονομικές καταστάσεις στο επενδυτικό κοινό και οι οικονομικές καταστάσεις θεωρούνται παραποιημένες. Έτσι, λοιπόν, τα διοικητικά στελέχη επικεντρώνονται στην δημιουργική λογιστική, προκειμένου να δείξουν μια επιθυμητή εικόνα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας οικονομικής μονάδας, χωρίς όμως αυτό να αποτελεί φορολογική παράβαση ή απόκλιση από τα θεσπισμένα πρότυπα (Βλάχος, 2009).

Το αποτέλεσμα αυτό της παραπάνω έρευνας ενισχύεται σημαντικά από την έρευνα των Noor, Mastuki & Aziz (2007), όπου βασιζόμενοι σε ένα δείγμα εταιρειών κατέδειξαν ότι καταγράφονται μεγάλες διαφορές μεταξύ του φορολογητέου εισοδήματος και του εισοδήματος που προκύπτει από τον λογιστικό χειρισμό – δηλαδή του λογιστικού εισοδήματος- με αποτέλεσμα οι εταιρίες να αναγνωρίζουν όλο και μεγαλύτερο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογίας, λόγω της σώρευσης των αναβαλλομένων υποχρεώσεων σε σειρά ετών. Το συμπέρασμα της συγκεκριμένης έρευνας είναι ότι η αναβαλλόμενη φορολογία μπορεί να αποτελεί ένδειξη ότι η εταιρία προβαίνει σε σκοπούμενη δημιουργική λογιστική, προκειμένου να εμφανίσει μια επιθυμητή εικόνα ανάλογα με την κερδοφορία της.

Το θέμα που προκύπτει, ως αντίλογος στην παραπάνω θέση, είναι ότι ο εξωτερικός έλεγχος έχει τη δυνατότητα να εντοπίσει το κατά πόσο υφίσταται παραποίηση των αποτελεσμάτων, ωστόσο επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι η χρήση της δημιουργικής λογιστικής αναφορικά με την αναβαλλόμενη φορολογία δεν προσδιορίζεται τόσο ως παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων, αλλά περισσότερο ως αποτέλεσμα της διοικητικής ευχέρειας, δηλαδή της δυνατότητας που δίδεται στην διοίκηση των εταιριών να αναγνωρίζουν με τον δικό τους τρόπο ορισμένα οικονομικά στοιχεία και συναλλαγές, ως εκ τούτου να καταγράφουν στις οικονομικές τους καταστάσεις ποσά που προκύπτουν από την δική τους μεθοδολογία (Williamson, 1963, Hambrick & Finkelstein, 1987, Finkelstein, Hambrick & Cannella, 2009).

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους Lynn, Seethamraju & Seetharaman (2008), καταδεικνύεται η ύπαρξη θετικής συσχέτισης μεταξύ της τιμής

της μετοχής των εισηγμένων εταιριών και το ύψος του αναβαλλόμενου φόρου, γεγονός που αποτελεί σημείο έρευνας και της παρούσας εργασίας. Επ' αυτού, η ανάλυση της Samara (2013) καταδεικνύει ότι η αναβαλλόμενη φορολογία αποτελεί σημαντικό πεδίο άσκησης δημιουργικής λογιστικής από τις Ελληνικές εταιρίες που έχουν υιοθετήσει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και έτσι μειώνεται ο βαθμός αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων., ωστόσο τα καταγεγραμμένα μεγέθη της αναβαλλόμενης φορολογίας αποτελούν σημαντικό στοιχείο ενημέρωσης των επενδυτών.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, ναι μεν οι σημειώσεις των οικονομικών ελεγκτών και τα αναγραφόμενα ποσά αναφορικά με την αναβαλλόμενη φορολογία όντως αποτελούν πολύτιμα στοιχεία προκειμένου ένας επενδυτής ή άλλο ενδιαφερόμενο μέρος να σχηματίσει μια αντικειμενικότερη εικόνα για τα οικονομικά μεγέθη μιας εταιρίας, ωστόσο δεν έχουν όλοι τις απαραίτητες γνώσεις για μια τέτοια ανάλυση και επίσης τα στοιχεία της αναβαλλόμενης φορολογίας δεν καταγράφονται στα συνοπτικά μεγέθη των εταιριών, ως εκ τούτου θα πρέπει να αναζητούν εντός των οικονομικών καταστάσεων του κάθε έτους, στοιχείο που απαιτεί χρόνο από την πλευρά του ενδιαφερομένου.

Η χρήση της αναβαλλόμενης φορολογίας ώστε να δημιουργηθεί μια επιθυμητή εικόνα κερδοφορίας αναφέρεται, επίσης και στην έρευνα των Phillips et al., (2004), άρα μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι δυνητικά η αναβαλλόμενη φορολογία επιδρά στην διαμόρφωση των αποτελεσμάτων της επιχείρησης και κατ' επέκταση στην τιμή της μετοχής, πεδίο το οποίο αποτελεί και το ερευνητικό ζητούμενο της παρούσας εργασίας.

Στην ανάλυση του Chluddek (2011) ερευνάται η επίδραση που έχει η αναβαλλόμενη φορολογία στην αξία των επιχειρήσεων και πιο συγκεκριμένα στον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων της χρήσης της έννοιας της αναβαλλόμενης φορολογίας. Σύμφωνα με την μελέτη, η αναβαλλόμενη φορολογία ως επί το πλείστον δεν έχει σημαντική επίδραση στην αξία της επιχείρησης, αφού οι επενδυτές δεν αναμένουν ότι η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση θα καταβληθεί άμεσα στο μέλλον ή ότι η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση θα καταβληθεί άμεσα

Επίσης, κατά την έρευνα αυτή διαπιστώθηκε ότι υπάρχει ένα ποσοστό αναστροφής στα βραχυπρόθεσμα υπόλοιπα. Η αναστροφή αυτή έχει σχετικά μικρή επίδραση καθώς με την εξέταση ότι δεν υπάρχουν συχνά μεγάλες ταμειακές ροές

λόγω της αναβαλλόμενης φορολογίας και αποτελούν ποσοστό μικρότερο από το 0,05 5% φορολογικών ταμειακών ροών. Η αναβαλλόμενη φορολογία δεν μπορεί να παρέχει ακριβή πληροφόρηση για την μελλοντική ταμειακή ροή. Πιο αναλυτικά, η αναβαλλόμενη φορολογία δεν είναι σε θέση να παρέχει ουσιαστική πληροφόρηση για τις ταμειακές ροές και για τις μελλοντικές χρηματορροές που έχουν άμεση σχέση με την απόδοση του φόρου. Αποτέλεσμα αυτού είναι η δημιουργία αναξιοπιστίας που αφορά την ανεπάρκεια ενημέρωσης για τις επιπτώσεις των φορολογικών ταμειακών ροών.

Σημαντική αποτελεί και η έρευνα των Chang, Herbohn & Tutticci (2009) που καταδεικνύει ότι τα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα από τους αναβαλλόμενους φόρους και έχουν χαρακτηριστεί ως δεδουλευμένα θεωρούνται ότι αποτελούν στοιχεία του ισολογισμού, ενώ επίσης, καταδεικνύεται ότι η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση αποτελεί σημείο προβληματισμού των επενδυτών, καθώς θεωρούν ότι θα επηρεαστεί η μελλοντική κερδοφορία της επιχείρησης όταν θα πληρωθεί η υποχρέωση.

Οι Guenther & Sansing (2004), στην έρευνα τους κατέδειξαν ένα επιπρόσθετο σημαντικό στοιχείο, ότι, η αξία που έχει η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση δεν είναι ισοδύναμη με την παρούσα αξία που έχει ο μελλοντικός αναβαλλόμενος φόρος. Το στοιχείο αυτό είναι σημαντικό ως προς την επεξήγηση του γιατί μια επιχείρηση να επιλέξει να εγγράφει αυξημένη αναβαλλόμενη φορολογία και να προχωρά σε σώρρευση της στις οικονομικές καταστάσεις, αφού μπορεί να προσδοκά ότι σε όρους πραγματικής αξίας το ποσό που θα καταβάλει θα είναι μικρότερο, εάν, για παράδειγμα, υπάρχει ένας αυξανόμενος ρυθμός πληθωρισμού, όπου η πραγματική αξία μειώνεται έναντι της ονομαστικής.

Κεφάλαιο 4. Η επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογίας στην κερδοφορία και στην τιμή μετοχής εισηγμένων εταιριών

Βάσει της βιβλιογραφικής επισκόπησης, διαπιστώθηκε ότι μια σειρά ερευνών καταδεικνύουν ότι η αναβαλλόμενη φορολογία μπορεί να έχει επίδραση στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων, όπως επίσης και στην τιμή της μετοχής τους.

Στόχος της παρούσας έρευνας αποτελεί η διαπίστωση του κατά πόσο υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της κερδοφορίας των εισηγμένων εταιριών, όπως επίσης και της τιμής της μετοχής τους.

4.1 Δεδομένα και μέθοδος της έρευνας

Ως επιχειρήσεις επιλέχθηκαν αυτές που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και υπάγονται στον δείκτη υψηλής κεφαλαιοποίησης του χρηματιστηρίου, δηλαδή του δείκτη FTSE. Ως διάστημα της έρευνας επιλέχθηκε το χρονικό διάστημα 6 ετών, από το 2012 έως το 2017.

Τα δεδομένα για τις τιμές των μετοχών βρέθηκαν από την ιστοσελίδα της Ναυτεμπορικής (www.naftemporiki.gr) και έγινε έλεγχος της ορθότητάς τους με παράλληλη εξέταση των τιμών των μετοχών δια μέσου των δεδομένων από την ιστοσελίδα yahoo.finance. Τα δεδομένα για την κερδοφορία των επιχειρήσεων αντλήθηκαν από τους ισολογισμούς των επιχειρήσεων, όπως επίσης και τα δεδομένα για την αναβαλλόμενη φορολογία. Στην παρούσα έρευνα η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση καταγράφεται με αρνητικό πρόσημο, ενώ η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση καταγράφεται με θετικό πρόσημο.

Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση συντελεστή συσχέτισης (SpearmanCorrelationCoefficient), με εφαρμογή δύο αναλύσεων: η μία ανάλυση αφορά στην συσχέτιση μεταξύ καθαρών κερδών μετά φόρων και της αναβαλλόμενης φορολογίας και η δεύτερη αφορά στην συσχέτιση μεταξύ τιμής των μετοχών και αναβαλλόμενης φορολογίας..

4.2 Αποτελέσματα έρευνας ανά εταιρία

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τα δεδομένα αναφορικά με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος είναι τα εξής:

Πίνακας 1. ΕΤΕ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ. , και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	3720	969,94	-2.131
2013	4180	575,12	807
2014	4230	219,59	-209
2015	4450	3,43	-2.592
2016	4658	2,48	-2.860
2017	4906	3,19	-412

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 2. ΕΤΕ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. και αναβαλλόμενης φορολογίας , 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	12,37%	-40,71%	137,87%
2013-2014	1,20%	-61,82%	-125,90%
2014-2015	5,20%	-98,44%	-1140,19%
2015-2016	4,67%	-27,70%	-10,3%
2016-2017	5,32%	28,63%	85,6%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι $-0,22$, άρα έχει τιμή πλησίον της τιμής μηδέν, γεγονός που δηλώνει μηδενική συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών

Πίνακας 3. ΕΤΕ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων	$-0,22$	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι $-0,90$, άρα έχει τιμή που δηλώνει πολύ μεγάλη αρνητική συσχέτιση μεταξύ των δύο μεγεθών.

Πίνακας 4. ΕΤΕ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	$-0,90$	1

ALPHA BANK

Τα δεδομένα αναφορικά με την AlphaBank είναι τα εξής:

Πίνακας 5. AlphaBank, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	2264	25,68	-1.081
2013	2461	31,55	2.922
2014	2713	23,4	-329
2015	3417	2,49	-1.371
2016	3342	1,9	42.302
2017	3.296	1,79	21.052

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 6. ALPHABANK, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. και αναβαλλόμενης φορολογίας (2012-2017)

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	8,70%	22,86%	-370,31%
2013-2014	10,24%	-25,83%	-111,26%
2014-2015	25,95%	-89,36%	316,72%
2015-2016	-2,19%	-23,69%	-3185,49%
2016-2017	-1,38%	-5,79%	-50,23%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,56. Αυτό υποδηλώνει ότι υπάρχει μια ασθενής, μεν, όμως θετική συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και του καθαρού αποτελέσματος.

Πίνακας 7. ALPHABANK, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων	0,56	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι -0,95, άρα έχει τιμή που δηλώνει πολύ μεγάλη αρνητική συσχέτιση μεταξύ των δύο μεγεθών.

Πίνακας 8. ALPHABANK, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	-0,95	1

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Τα δεδομένα αναφορικά με την Τράπεζα Πειραιώς είναι τα εξής:

Πίνακας 9. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημιές) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	1.860	5928	-507
2013	2.861	3060	-2.546
2014	3.981	1820	-1.971
2015	5.043	5,56	-1.895
2016	5318	4,18	-401
2017	6542	3,07	-204

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 10. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	53,82%	-48,38%	402,17%
2013-2014	39,15%	-40,52%	-22,58%
2014-2015	26,68%	-99,69%	-3,86%
2015-2016	5,45%	-24,82%	-78,84%
2016-2017	23,02%	-26,56%	-49,13%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,35, άρα υπάρχει μεν θετική συσχέτιση, ωστόσο αυτή είναι ασθενέστατη.

Πίνακας 11. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων	0,35	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι -0,93 άρα έχει τιμή που δηλώνει ισχυρή αρνητική συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών.

Πίνακας 12. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	-0,93	1

EUROBANK

Τα δεδομένα αναφορικά με την Eurobank είναι τα εξής:

Πίνακας 13. EUROBANK, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημιές) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	2098	534,17	-1.445
2013	3055	55,3	-1.157
2014	3872	18,7	-1.196
2015	4854	1,04	-1.155
2016	4926	0,645	235
2017	4854	0,85	104

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 14. EUROBANK, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	45,61%	-89,65%	-19,93%
2013-2014	26,74%	-66,18%	3,37%
2014-2015	25,36%	-94,44%	-3,43%
2015-2016	1,48%	-37,98%	-120,35%
2016-2017	-1,46%	31,78%	-55,74%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,71. Άρα, διαπιστώνεται σχετικά ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 15. EUROBANK, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	0,71	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι -0,83, άρα έχει τιμή που δηλώνει ισχυρή αρνητική συσχέτιση, ωστόσο χαμηλότερη από αυτή των λοιπών τραπεζών.

Πίνακας 16. EUROBANK, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής, Eurobank

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	-0,83	1

ΟΠΑΠ

Τα δεδομένα αναφορικά με τον ΟΠΑΠ είναι τα εξής:

Πίνακας 17. ΟΠΑΠ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημιές) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	0	5,4	505.487
2013	0	9,67	141.115
2014	0	8,9	199.772
2015	-9.815	8,1	209.937
2016	-12154	8,4	172.088
2017	-5209	10,5	125.563

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 18. ΟΠΑΠ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμής μετοχής, κερδών (ζημιών) μ.φ. και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	-	79,07%	-72,08%
2013-2014	-	-7,96%	41,57%
2014-2015	-	-8,99%	5,09%
2015-2016	23,83%	3,70%	-18,03%
2016-2017	-57,14%	25,00%	-27,04%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,35, άρα έχει τιμή που δηλώνει απουσία συσχέτισης μεταξύ των δύο μεταβλητών.

Πίνακας 19. ΟΠΑΠ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων	0,35	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι -0,11, άρα δεν υπάρχει συσχέτιση.

Πίνακας 20. ΟΠΑΠ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής,

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	-0,11	1

Βάσει των αποτελεσμάτων, στην συγκεκριμένη επιχείρηση δεν καταγράφεται συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών, ούτε με την τιμή της μετοχής, γεγονός που πιθανότατα αιτιολογείται από το ότι μόνο τα τελευταία έτη η επιχείρηση έχει καταγράψει τέτοιες υποχρεώσεις.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΟΛΠ)

Τα δεδομένα αναφορικά με τον ΟΛΠ είναι τα εξής:

Πίνακας 21. ΟΛΠ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	-12.599	16,92	521
2013	-13.428	17,36	1.133
2014	-15.109	10,5	-18
2015	-13.359	13,88	-8
2016	-12532	13,3	1594
2017	-10613	15,5	4228

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 22. ΟΛΠ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	6,58%	2,60%	117,47%
2013-2014	12,52%	-39,52%	-101,59%
2014-2015	-11,58%	32,19%	-55,56%
2015-2016	-6,19%	-4,18%	20025,00%
2016-2017	-15,31%	16,54%	165,24%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,87, γεγονός που σηματοδοτεί ισχυρή θετική συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών.

Πίνακας 23. ΟΛΠ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	0,87	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,54, γεγονός που υποδεικνύει θετική ημι-ισχυρή συσχέτιση, μικρότερη ωστόσο από την συσχέτιση με τα καθαρά κέρδη.

Πίνακας 24. ΟΛΠ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής,

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,54	1

ΟΤΕ

Τα δεδομένα αναφορικά με τον ΟΤΕ είναι τα εξής:

Πίνακας 25. ΟΤΕ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	179	5,1	497
2013	325	9,67	328
2014	299	9,1	271
2015	284	9,24	128,7
2016	266	8,93	84
2017	289	11,5	22,8

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 26. ΟΤΕ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	81,56%	89,61%	-34,00%
2013-2014	-8,00%	-5,89%	-17,38%
2014-2015	-5,02%	1,54%	-52,51%
2015-2016	-6,34%	-3,35%	-34,73%
2016-2017	8,65%	28,78%	-72,86%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι -0,50, άρα έχει αρνητική συσχέτιση, ωστόσο όχι ισχυρή.

Πίνακας 27. ΟΤΕ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	-0,50	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,85, άρα έχει τιμή που δηλώνει πολύ μεγάλη θετική συσχέτιση μεταξύ των δύο μεγεθών.

Πίνακας 28. ΟΤΕ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής,

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,85	1

ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΤΕΝΕΡΓ)

Τα δεδομένα αναφορικά με την ΤΕΝΕΡΓ είναι τα εξής:

Πίνακας 29. ΤΕΝΕΡΓ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	-9	2,73	7354
2013	-13	3,4	6236
2014	-18	1,71	5847
2015	-8	2,31	17447
2016	-5	2,64	21379
2017	-3	4,22	37120

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 30. ΤΕΝΕΡΓ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	44,44%	24,54%	-15,20%
2013-2014	38,46%	-49,71%	-6,24%
2014-2015	-55,56%	35,09%	198,39%
2015-2016	-37,50%	14,29%	22,54%
2016-2017	-40,00%	59,85%	73,63%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,84, άρα έχει ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 31. TENERG, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	0,84	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,62, άρα έχει θετική συσχέτιση, που τείνει να είναι ισχυρή.

Πίνακας 32. TENERG, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογική	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,62	1

ΣΑΡΑΝΤΗΣ (ΣΑΡ)

Τα δεδομένα αναφορικά με την Σαράντης είναι τα εξής:

Πίνακας 33. ΣΑΡ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	308	2,16	12154
2013	378	3,25	8316
2014	1566	3,8	17142
2015	255	3,86	18531
2016	184	5,55	24518
2017	1680	6,33	28984

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 34. ΣΑΡ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	22,73%	50,46%	-31,58%
2013-2014	314,29%	16,92%	106,13%
2014-2015	-83,72%	1,58%	8,10%
2015-2016	-27,84%	43,78%	32,31%
2016-2017	813,04%	14,05%	18,22%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,44, άρα έχει ασθενή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 35. ΣΑΡ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	0,44	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,43, άρα έχει θετική ασθενή συσχέτιση.

Πίνακας 36. ΣΑΡ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,43	1

TITAN

Τα δεδομένα αναφορικά με την TITAN είναι τα εξής:

Πίνακας 37. TITAN, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	-178,786	13,07	-18.828
2013	-163,956	18,54	-28.996
2014	-184,085	17,95	35.717
2015	-163,786	16,49	35.296
2016	-56,597	20,88	127.330
2017	-39,644	22,33	44.297

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 38. TITAN, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	-8,29%	41,85%	54,00%
2013-2014	12,28%	-3,18%	-223,2%
2014-2015	-11,03%	-8,13%	-1,2%
2015-2016	-65,44%	26,62%	260,7%
2016-2017	-29,95%	6,94%	-65,2%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,76, άρα έχει ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 39. TITAN, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	0,76	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,83 άρα έχει θετική ισχυρή συσχέτιση.

Πίνακας 40. TITAN, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,83	1

ΤΡΙΑ ΕΨΙΛΟΝ

Τα δεδομένα αναφορικά με την 3Ε είναι τα εξής:

Πίνακας 41. 3Ε, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2014	-97,4	15,68	294,2
2015	-76,7	19,79	280,7
2016	-31,6	20,69	345
2017	-23,3	27,25	426

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 42. 3Ε, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2015-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2015-2016	-21,25%	26,21%	-4,59%
2016-2017	-58,80%	4,55%	22,91%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,87, άρα έχει ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 43. 3Ε, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος,

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	0,87	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,84, άρα έχει ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 44. 3Ε, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,84	1

ΓΕΚ - ΤΕΡΝΑ

Τα δεδομένα αναφορικά με την ΓΕΚ – ΤΕΡΝΑ είναι τα εξής:

Πίνακας 45. ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	24	2	-97
2013	32	3,32	-89
2014	27	1,89	-59
2015	38	1,52	-42
2016	59	2,28	45
2017	45	4,43	94

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 46. ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	33,33%	66,00%	-8,25%
2013-2014	-15,63%	-43,07%	-33,71%
2014-2015	40,74%	-19,58%	-28,81%
2015-2016	55,26%	50,00%	-207,14%
2016-2017	-23,73%	94,30%	108,89%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,81, άρα έχει ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 47. ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων	0,81	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,25, άρα δεν υπάρχει συσχέτιση.

Πίνακας 48. ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,25	1

ΒΙΟΧΑΛΚΟ

Τα δεδομένα αναφορικά με την ΒΙΟΧΑΛΚΟ είναι τα εξής:

Πίνακας 49. ΒΙΟΧΑΛΚΟ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2013	-17	3,85	-173
2014	-32	1,86	-59
2015	-64	1,6	-60
2016	-56	1,25	-6
2017	-79	3,24	83,7

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 50. ΒΙΟΧΑΛΚΟ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2013-2014	88,24%	-51,69%	-65,90%
2014-2015	100,00%	-13,98%	1,69%
2015-2016	-12,50%	-21,88%	-90,00%
2016-2017	41,07%	159,20%	1495,00%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι -0,90, άρα έχει ισχυρότατη αρνητική συσχέτιση

Πίνακας 51. ΒΙΟΧΑΛΚΟ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	-0,90	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,29, άρα έχει ασθενή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 52. ΒΙΟΧΑΛΚΟ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,29	1

ΔΕΗ

Τα δεδομένα αναφορικά με την ΔΕΗ είναι τα εξής:

Πίνακας 53. ΔΕΗ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ. (σε εκ. ευρώ) και αναβαλλόμενη φορολογία 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	-123	5,89	-121
2013	-192	10,8	-225
2014	-138	5,4	91
2015	-254	3,88	-102
2016	-342	2,89	56
2017	-142	1,95	237

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 54. ΔΕΗ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	56,10%	83,36%	85,95%
2013-2014	-28,13%	-50,00%	-140,44%
2014-2015	84,06%	-28,15%	-212,09%
2015-2016	34,65%	-25,52%	-154,90%
2016-2017	-58,48%	-32,53%	323,21%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,08, άρα δεν έχει συσχέτιση.

Πίνακας 55. ΔΕΗ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	0,08	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,24, άρα δεν έχει συσχέτιση.

Πίνακας 56. ΔΕΗ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,24	1

ΦΟΥΡΛΗΣ

Τα δεδομένα αναφορικά με την ΦΟΥΡΛΗΣ είναι τα εξής:

Πίνακας 57. ΦΟΥΡΛΗΣ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	2	1,9	-11109
2013	5	3,95	-9509
2014	3	3,11	-2653
2015	6	2,9	1.382
2016	8	3,94	4599
2017	6	5,65	8239

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 58. ΦΟΥΡΛΗΣ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	150,00%	107,89%	-14,40%
2013-2014	-40,00%	-21,27%	-72,10%
2014-2015	100,00%	-6,75%	-152,09%
2015-2016	33,33%	35,86%	232,78%
2016-2017	-25,00%	43,40%	79,15%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,73, άρα έχει αρκετά ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 59. ΦΟΥΡΛΗΣ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων	0,73	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,61, άρα έχει θετική συσχέτιση, που τείνει να είναι ισχυρή.

Πίνακας 60. ΦΟΥΡΛΗΣ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,61	1

ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ (ΜΥΤΙΑ)

Τα δεδομένα αναφορικά με την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ είναι τα εξής:

Πίνακας 61. ΜΥΤΙΑ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	0	4,38	67.324
2013	0	5,56	45.876
2014	83	4,55	76.320
2015	1	3,67	113.325
2016	89	6,15	157.745
2017	2	9,14	61.240

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 62. ΜΥΤΙΑ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	-	26,94%	-31,86%
2013-2014	-	-18,17%	66,36%
2014-2015	-98,80%	-19,34%	48,49%
2015-2016	88,00%	67,57%	39,20%
2016-2017	-97,75%	48,62%	-61,18%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,59, άρα έχει πολύ ασθενή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 63. ΜΥΤΙΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων	0,59	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι -0,07, άρα δεν υπάρχει συσχέτιση.

Πίνακας 64. ΜΥΤΙΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	-0,07	1

ΕΛΛΑΚΤΩΡ

Τα δεδομένα αναφορικά με την ΕΛΛΑΚΤΩΡ είναι τα εξής:

Πίνακας 65. ΕΛΛΑΚΤΩΡ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	66	1,92	32
2013	52	3,18	-49
2014	29	2,13	-33
2015	29	1,45	-90
2016	-3	1,09	-96
2017	14	1,62	-9

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 66. ΕΛΛΑΚΤΩΡ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενης φορολογίας, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	-21,21%	65,63%	-253,13%
2013-2014	-44,23%	-33,02%	-32,65%
2014-2015	0,00%	-31,92%	172,73%
2015-2016	-110,34%	-24,83%	6,67%
2016-2017	-566,67%	48,62%	-90,63%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,62 άρα έχει σχετικά ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 67. ΕΛΛΑΚΤΩΡ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων	0,62	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,67, άρα έχει θετική συσχέτιση, που τείνει να είναι ισχυρή.

Πίνακας 68. ΕΛΛΑΚΤΩΡ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογίας	1	
Τιμή μετοχής	0,67	1

ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ

Τα δεδομένα αναφορικά με την ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ είναι τα εξής:

Πίνακας 69. ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	-76	8,2	79
2013	-207	8,22	-4
2014	-83	6,5	-34
2015	204	9,95	30
2016	-7	13,1	274
2017	5	18,78	295

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 70. ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	172,37%	0,24%	-105,06%
2013-2014	-59,90%	-20,92%	750,00%
2014-2015	-345,78%	53,08%	-188,24%
2015-2016	-103,43%	31,66%	813,33%
2016-2017	-171,43%	43,36%	7,66%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,21, άρα δεν υπάρχει συσχέτιση.

Πίνακας 71. ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημίες) μετά φόρων	0,21	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,31, άρα δεν υπάρχει συσχέτιση.

Πίνακας 72. ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,31	1

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ

Τα δεδομένα αναφορικά με τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ είναι τα εξής:

Πίνακας 73. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	-64	7,4	82
2013	18	7,58	-272
2014	183	3,8	-368
2015	194	4,04	45
2016	58	4,42	328
2017	-60	7,61	383

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 74. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	-128,13%	2,43%	-431,71%
2013-2014	916,67%	-49,87%	35,29%
2014-2015	6,01%	6,32%	-112,23%
2015-2016	-70,10%	9,41%	628,89%
2016-2017	-203,45%	72,17%	16,77%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι -0,48 άρα έχει πολύ ασθενή αρνητική συσχέτιση.

Πίνακας 75. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	-0,48	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι -0,90, άρα έχει πολύ ισχυρή αρνητική συσχέτιση.

Πίνακας 76. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	-0,90	1

JUMBO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Τα δεδομένα αναφορικά με την JUMBO είναι τα εξής:

Πίνακας 77. JUMBO, τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ. (σε εκ. ευρώ) και αναβαλλόμενη φορολογία (σε εκ. ευρώ), 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012	-6006	5,71	97
2013	-7605	11,09	73
2014	-7445	8,47	101
2015	-6994	9,7	104
2016	413	15,06	121
2017	-301	14,9	131

Οι ποσοστιαίες μεταβολές των παραπάνω μεγεθών καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα

Πίνακας 78. JUMBO, ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τιμή μετοχής, κέρδη (ζημίες) μ.φ., και αναβαλλόμενη φορολογία, 2012-2017

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής	Καθαρά κέρδη μ.φ.
2012-2013	26,62%	94,22%	-24,74%
2013-2014	-2,10%	-23,62%	38,36%
2014-2015	-6,06%	14,52%	2,97%
2015-2016	-105,91%	55,26%	16,35%
2016-2017	-172,88%	-1,06%	8,26%

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των κερδών μετά φόρων (ζημιών) της επιχείρησης είναι 0,84, άρα έχει ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 79. JUMBO, συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και καθαρού αποτελέσματος

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Κέρδη (ζημιές) μετά φόρων	0,84	1

Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής είναι 0,80, άρα έχει ισχυρή θετική συσχέτιση.

Πίνακας 80. JUMBO, Συντελεστής συσχέτισης αναβαλλόμενης φορολογίας και τιμής μετοχής

	Αναβαλλόμενη φορολογία	Τιμή μετοχής
Αναβαλλόμενη φορολογία	1	
Τιμή μετοχής	0,80	1

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, ο συγκεντρωτικός πίνακας των συντελεστών συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και του καθαρού αποτελέσματος (κέρδη / ζημίες μετά φόρων) και της τιμής της μετοχής είναι ο ακόλουθος.

Πίνακας 81. Συγκεντρωτικός πίνακας συντελεστών συσχέτισης

	Κέρδη (ζημίες) μ.φ.	Τιμή μετοχής
ΕΤΕ	-0,22	-0,90
ALPHA	0,56	-0,95
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	0,35	-0,93
EUROBANK	0,71	-0,83
ΟΛΠ	0,87	0,54
ΟΤΕ	-0,50	0,85
TENERG	0,84	0,62
TITAN	0,76	0,83
3E	0,87	0,84
ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ	0,81	0,25
ΒΙΟΧΑΛΚΟ	-0,90	0,29
ΦΟΥΡΛΗΣ	0,73	0,61
ΕΛ.ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	-0,48	-0,90
JUMBO	0,84	0,80
ΟΠΑΠ	0,35	-0,11
ΣΑΡ	0,44	0,43
ΔΕΗ	0,08	0,24
ΜΥΤΙΑ	0,59	-0,07
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	0,62	0,67
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ	0,21	0,31
Μέσος όρος	0,38	0,13
Τυπική απόκλιση	0,51	0,65
Μέγιστη τιμή	0,87	0,85
Ελάχιστη τιμή	-0,90	-0,95

Όπως καταγράφεται στην ανάλυση του παραπάνω πίνακα, 14 εταιρίες καταγράφουν από σχετικά έως πολύ ισχυρή συσχέτιση, αρνητική ή θετική, μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των δύο εξαρτημένων μεταβλητών (αποτελέσματα μετά φόρων και τιμή μετοχής), σε πέντε εταιρίες δεν καταγράφεται συσχέτιση και σε μία εταιρία καταγράφεται θετική συσχέτιση που τείνει να γίνει ισχυρή (0,62 και 0,67 αντίστοιχα για τα κέρδη και την τιμή της μετοχής).

Αρνητική συσχέτιση, και μάλιστα πολύ ισχυρή, καταγράφουν οι τράπεζες, για λόγους οι οποίοι θα παρατεθούν στα συμπεράσματα της έρευνας. Αυτό που καταγράφεται από τις εταιρίες που έχουν θετική συσχέτιση είναι ότι, ενώ σε ορισμένες εταιρίες ο συντελεστής συσχέτισης είναι μεγαλύτερος στα αποτελέσματα απ' ότι στην τιμή της μετοχής, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της ΤΕΝΕΡΓ (με συντελεστές συσχέτισης 0,84 και 0,62 αντίστοιχα), ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ (με συντελεστές συσχέτισης 0,81 και 0,25 αντίστοιχα) ΦΟΥΡΛΗΣ (0,73 και 0,61 αντίστοιχα). Ωστόσο, σε άλλες εταιρίες ο συντελεστής είναι μεγαλύτερος στην τιμή της μετοχής, όπως για παράδειγμα στον ΟΤΕ (με συντελεστές συσχέτισης -0,50 και 0,85 αντίστοιχα).

Κεφάλαιο 5. Διαφορές, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μεταξύ ΔΛΠ 12 και ΕΓΛΣ.

Υπάρχουν πολλές ανομοιότητες μεταξύ των διεθνή λογιστικών προτύπων όσον αφορά με τους φόρους εισοδήματος καθώς τα κύρια κριτήρια διαφοροποίησης είναι οι διαφορές που υπάρχουν στα οικονομικά μεγέθη της κάθε χώρας, όπως οι κλίμακες φορολογίας αλλά και οι συντελεστές φορολογίας. Στην ελληνική επικράτεια κάθε πολίτης της χώρας είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει την φορολογική του δήλωση βάσει νόμου ειδάλλως θα έχει οικονομικές κυρώσεις. Η καταληκτική ημερομηνία που ορίζεται από τον νόμο είναι στις 30 Ιουνίου κάθε έτους τόσο για τα φυσικά όσο και για τα νομικά πρόσωπα. Εν αντιθέσει με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, η εκκαθάριση μπορεί να διευθετηθεί μελλοντικά (πριν την ψήφιση του υπ αριθμόν 4308/14 τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα μπορούμε να πούμε ότι κατά κάποιο τρόπο το εφάρμοζαν στις ζημίες εκπεστές) (Ντζανάτος, 2008).

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονίσουμε μία ακόμα διαφορά. Αυτή η διαφορά έχει να κάνει στην αναβαλλόμενη φορολογία. Πιο συγκεκριμένα, το ΔΛΠ 12 τονίζει την έννοια των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων και εν συνεχεία την αντίστοιχη έννοια των αναβαλλόμενων εσόδων και εξόδων για φόρους. Εν αντιθέσει με τα αντίστοιχα εγχώρια πρότυπα που δεν πρόβλεπαν την εμφάνιση τους (Ντζανάτος, 2008).

Ακόμη, πρέπει να σημειώσουμε μια διαφορά που εντοπίζεται στις ρυθμίσεις (λογιστικές). Οι ρυθμίσεις σε επίπεδο εταιρείας είναι εφικτές εν αντιθέσει σε επίπεδο που χαρακτηριζόταν ως όμιλος. Αυτή η διαφορά δεν ήταν εφικτή σύμφωνα με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα αφού οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο φορολογείται με συγκεκριμένο τρόπο και συγκεκριμένο ποσοστό, και τα αποτελέσματα αυτής θα έπρεπε να κοιταχτούν με προσοχή αν της έχουν περάσει στις ενοποιημένες καταστάσεις.

Αν λοιπόν η εταιρεία ανήκει στο ενδεχόμενο της συγχώνευσης, ακολουθώντας το ΔΛΠ 12, η υπεραξία συγχώνευσης αυτής υπολογίζεται με βάση όλους τους αναβαλλόμενους φόρους. Εν αντιθέσει με τα εγχώρια, που η υπεραξία βασίζεται στα λογιστικά δεδομένα που έχει στην διάθεση της η κάθε επιχείρηση χωρίς να υπολογίζονται οι υπολειπόμενοι φόροι.

Μία ακόμα ανομοιομορφία εντοπίζεται στα ομολογιακά δάνεια. Σύμφωνα με το ΔΛΠ 12, στο ενδεχόμενο που μια επιχείρηση ή οργανισμός πάρει μία τέτοια μορφή δανείου, το δάνειο αυτό θα εμφανιστεί στην καθαρή θέση της επιχείρησης και να πιστωθεί στο παθητικό μέρος των υποχρεώσεων. Εν αντιθέσει με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα που δεν τα εμφανίζει στην καθαρή θέση γλιτώνοντας έτσι τους συγκεκριμένους φόρους.

Ακόμη, στο ενδεχόμενο που υπήρχε κάποια αγορά ενός στοιχείου που δεν φορολογείται, σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα θα πρέπει να εγγραφεί αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση που θα χρεωθεί είτε στους φόρους είτε στην καθαρή θέση. Εν αντιθέσει των εγχώριων που δεν προέβλεπαν αυτήν την πρόσθετη εγγραφή.

Παράλληλα, ακολουθώντας το ΔΛΠ 12, στην περίπτωση που εφαρμοστεί η αναπροσαρμογή των παγίων και ταυτόχρονα πιστώσουμε την καθαρή θέση με την υπεραξία, είναι υποχρεωτικό να υπάρξει ταυτόχρονη χρέωση της καθαρής θέσης, πιστώνοντας τις υποχρεώσεις με το συγκεκριμένο ποσό του φόρου υπεραξίας. Παρατηρώντας τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα, θα βλέπαμε μια ομοιότητα ως προς την μορφή του αντίστοιχου διεθνή προτύπου αλλά θα πρέπει να εστιάσουμε την προσοχή μας στο ότι τα εγχώρια δεν θα δημιουργούσε κάποιο πρόβλημα στα αποτελέσματα παρά μόνο στον πίνακα διανομής αυτών.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφέρουμε την ανομοιομορφία που υπάρχει στα συναλλάγματα. Σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, όταν υπάρχει κινητικότητα στα συναλλάγματα λόγω συγχώνευσης θυγατρικών του εξωτερικού, εμφανίζονται στην καθαρή θέση του οργανισμού και υπολογίζεται ως φόρος εισοδήματος πάλι στην καθαρή θέση. Εν αντιθέσει των εγχώριων που δεν υπολογίζονται.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το ΔΛΠ 12, στην περίπτωση που υπάρξει μια συγχώνευση με μια επιχείρηση η οποία δεν έχει κέρδη εκπεστέα φορολογικά, λογιστικά, δεν θα φαίνεται πουθενά αναβαλλόμενη απαίτηση επειδή δεν περιμένουμε να δημιουργηθούν κέρδη ώστε να πραγματοποιηθεί συμψηφισμός. Βέβαια, στην περίπτωση που πραγματοποιεί κέρδη και να μειώσει τη ζημία, θα υπολογίζεται ως αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση. Εν αντιθέσει με τα εγχώρια, που δεν υπολογίζεται ως απαίτηση φόρου, αλλά θα μειώνεται όταν αυτό είναι πραγματοποιήσιμο.

Ακόμα, σύμφωνα πάντα με το ΔΛΠ 12, στην περίπτωση που μία επιχείρηση αγοράσει υπηρεσίες για μια μη προσδιορισμένη χρονική περίοδο, προβαίνει στην πληρωμή της όταν τελειώσει η περίοδος και μετά την λήψη της υπηρεσίας δεν φορολογείται, αλλά είναι υποχρεωτικό να υπολογίζεται στις φορολογικές απαιτήσεις για τις εκάστοτε δαπάνες. Εν αντιθέσει με τα εγχώρια πρότυπα που οι συναλλαγές αυτές χαρακτηρίζονται ως αυτοτελείς.

Εν συνεχεία, σύμφωνα με την διεθνή πρακτική, στο ενδεχόμενο αποτίμησης συμμετοχών σε εύλογη αξία με κατάληξη να υφίσταται διαφορές που δεν αναγνωρίζονται, έχουν σαν αποτέλεσμα να μεταβάλουν την αναβαλλόμενη φορολογία. Εν αντιθέσει με τα εγχώρια, οι διαφορές αυτές θα φανούν μελλοντικά με την βοήθεια του συμψηφισμού (από κέρδη χωρίς να υπολογίζονται στους αναβαλλόμενους φόρους). Ακολουθώντας τη διεθνή πρακτική, στο ενδεχόμενο που μία επιχείρηση υποστεί ζημιές εκπεστές φορολογικά, και με τρόπο που λειτουργούν προβλέπονται κέρδη, απεικονίζονται ως φορολογικές απαιτήσεις πιστώνοντας τον λογαριασμό εξόδων που αφορά τον φόρο εισοδήματος. Εν αντιθέσει με την εγχώρια πρακτική, που η προαναφερόμενη κατάσταση δεν εμφανίζεται πουθενά λογιστικά αφού υπάρχει μια μείωση του ποσού με την δημιουργία κέρδους. Έτσι, ο φόρος εισοδήματος, εμφανίζεται σαφώς μειωμένος από ότι προέβλεπε ο νόμιμος συντελεστής.

Σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, στις περιπτώσεις που υφίσταται ενοποιημένες καταστάσεις και αφορούν επιχειρήσεις που ανήκουν στην ίδια χώρα υπάρχει η δυνατότητα του συμψηφισμού των φόρων χρήσης. Αυτό το στοιχείο βρίσκεται σε αντίθεση με την εγχώρια αγορά καθώς δεν απαιτείται να ανήκουν στην ίδια χώρα και δεν προβλέπεται η περίπτωση διανομής αποτελεσμάτων. Επίσης, σύμφωνα με την διεθνή πρακτική, θα πρέπει να διαφοροποιείται ο τρέχον και ο αναβαλλόμενος φόρος που αφορά το εισόδημα.

Οι λογιστικές πρακτικές που ακολουθούνται στα διεθνή λογιστικά πρότυπα, έρχονται σε αντίθεση με αυτά της ελληνικής πρακτικής. Στα διεθνή, προωθούν τον υπολογισμό των εισοδημάτων με τέτοιο τρόπο, ώστε να προκύπτει το σωστό λογιστικό αποτέλεσμα χωρίς να υπάρχουν φαινόμενα φοροδιαφυγής. Στην ελληνική πραγματικότητα, όλες οι προσπάθειες για την μείωση της φοροδιαφυγής εστιάζονται μέσω της φορολογικής δήλωσης. Παρόλο που η φορολογική δήλωση δίνει πολλά

στοιχεία για το κάθε νομικό πρόσωπο, τα φαινόμενα διαφυγής του πραγματικού εισοδήματος υπάρχει (Ντζανάτος, 2008).

Ακόμα μία διαφορά που είναι εξίσου σημαντική αφορά τις φορολογικές ελαφρύνσεις. Σύμφωνα με την διεθνή πρακτική, όλα τα περιουσιακά στοιχεία θα πρέπει να έγκειται το καθένα σύμφωνα με το εκάστοτε λογιστικό πρότυπο και στο ενδεχόμενο της ελάφρυνσης, θα εμφανίζεται στη συμφωνία των εκάστοτε φόρων (ΚΝ 2190/20,παρ 43α.1 ια).

Επιπροσθέτως, το λεγόμενο «αφορολόγητο» στα αποθεματικά, σύμφωνα με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα, όλοι προσπαθούσαν να ενταχθούν σε αυτό σε αντίθεση με την διεθνή πρακτική που το αφορολόγητο στα αποθεματικά εξαρτάται από την φύση τους.

Κεφάλαιο 6. Συμπεράσματα και συζήτηση

Από την πραγματοποιηθείσα έρευνα εξάγονται μια σειρά από συμπεράσματα.

Ένα πρώτο συμπέρασμα αφορά στο ότι καταγράφεται μια ισχυρή αρνητική συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής των μετοχών των τραπεζών, ενώ επίσης δεν καταγράφεται ουσιαστική συσχέτιση της αναβαλλόμενης φορολογίας με τα εταιρικά αποτελέσματα.

Αναφορικά με την επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, να μεν η κατάσταση των αποτελεσμάτων των τραπεζικών θα είχε επιβαρυνθεί σε περίπτωση μη αναγνώρισης της εν λόγω εγγραφής, ωστόσο το ύψος της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης δεν είναι τέτοιο που να έχει σημαντική επίδραση στο μετά φόρων αποτέλεσμα της τράπεζας, αφ' ενός λόγω του ότι η τράπεζα κατέγραψε ζημίες προ φόρων και εφ' ετέρου λόγω της εγγραφής ζημιών από διακοπείσες δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, είναι πλήρως αιτιολογημένο το ότι καταγράφεται ουσιαστικά μηδενική συσχέτιση μεταξύ των δύο αυτών μεταβλητών. Αυτό, λοιπόν, που καταγράφεται είναι ότι η φορολογική απαίτηση δεν είναι ικανή να αναστρέψει το ότι οι τράπεζες καταγράφουν ζημίες και μάλιστα για σειρά ετών.

Οι λόγοι της καταγραφής ζημιών από τις τράπεζες δεν είναι, μεν, εντός του σκοπού της παρούσας εργασίας, ωστόσο θα πρέπει να υπογραμμιστεί η αιτία από την οποία προέρχονται οι καταγεγραμμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις. Σε όλα τα τραπεζικά ιδρύματα της έρευνας καταγράφεται –στις οικονομικές τους καταστάσεις- ότι η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση οφείλεται στο ότι έχουν αυξημένες επισφάλειες λόγω των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά και των ζημιών που υπέστησαν από την μείωση της ονομαστικής αξίας των ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου που κατείχαν και τα οποία υπέστησαν «κούρεμα» με το πρόγραμμα PSI. Άρα, οι επενδυτές αυτό που διαπιστώνουν είναι ότι οι τράπεζες καταγράφουν, μεν, μια μελλοντική φορολογική απαίτηση, ωστόσο το ύψος της απαίτησης δεν είναι τέτοιο που να μπορεί να ανταπεξέλθει στο ύψος των ζημιών που επήλθαν.

Αντιθέτως με τα προαναφερθέντα, στις περιπτώσεις εταιριών που καταγράφουν αυξημένη κερδοφορία, καταγράφεται θετική συσχέτιση –και μάλιστα ισχυρή- μεταξύ αναβαλλόμενης φορολογίας και εταιρικών αποτελεσμάτων. Συγκεκριμένα, σε 8 περιπτώσεις εταιριών καταγράφεται συντελεστής συσχέτισης

μεγαλύτερος του 0,65, όπου οι επτά εξ' αυτών καταγράφουν συνεχή αύξηση της κερδοφορίας τους. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν καταγράφεται ισχυρή αρνητική συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και των εταιρικών αποτελεσμάτων, παρά μόνο σε μια περίπτωση, όπου αφορά εταιρία η οποία για τέσσερα συνεχόμενα έτη κατέγραφε ζημίες και μόνο το 2017 κατέγραψε κέρδη.

Όσον αφορά την συσχέτιση μεταξύ αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής των μετοχών, αυτό που σε γενικές γραμμές διαπιστώνεται είναι ότι ναι μεν δεν καταγράφεται μια γενικευμένη τάση συσχέτισης, αλλά αυτή σημειώνεται στις εταιρίες που συνδυάζουν την αύξηση της τιμής της μετοχής με την αύξηση των κερδών τους. Στο σύνολο των εταιριών, σε πέντε εταιρίες καταγράφεται συντελεστή συσχέτισης άνω του 0,65, ενώ σε πέντε εταιρίες –τράπεζες, στο σύνολό τους- καταγράφεται ισχυρή αρνητική συσχέτιση αρνητικότερες του -0,65.

Με βάση όλα τα παραπάνω, εξάγεται το συμπέρασμα ότι η αναβαλλόμενη φορολογία έχει επίδραση τόσο στα εταιρικά αποτελέσματα, όσο και στην τιμή των μετοχών. Ειδικά όσον αφορά στα εταιρικά αποτελέσματα, αυτό που διαπιστώνεται είναι ότι η ισχυρή θετική επίδραση καταγράφεται στις περιπτώσεις αυξημένης κερδοφορίας. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τεθεί το ερώτημα του κατά πόσο η καταγραφή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, και μάλιστα για σειρά ετών, είναι παράμετρος που μπορεί να έχει συντελέσει στην καταγραφή κερδοφορίας.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Akerlof, G.A. (1970) ‘The market for “lemons”’. Quality uncertainty and the market mechanism. *Quarterly Journals of Economics*, 84(3), 488-500
- Alexander, D., Britton, A. and Jorissen, A. (2007). *International Financial Reporting and Analysis*. 3rd ed. London: Thompson Learning
- Begg, D., Fisher, S. and Dornbush, R. (2006). *Εισαγωγή στην Οικονομική*. Αθήνα: Κριτική.
- Bindseil, U. (2014). *Monetary policy operations and the financial system*. Oxford: Oxford University Press
- Bruggemann, U. (2011). *Essays on the Economic Consequences of Mandatory IFRS Reporting around the world*. Heidelberg: Gabler Verlag
- Cardarelli, R., Elekdag, S. and Lall, S. (2009). Financial stress, downturns, and recoveries. *IMF Working Paper No. WP/09/100*
- Chang, C., Herbohn, K. and Tutticci, I. (2009). Market’s perception of deferred tax accruals”, *Accounting and Finance*, 49(4), 645-673.
- Chludek, A.K. (2011). Perceived versus Actual Cash Flow Implications of Deferred Taxes – An Analysis of Value Relevance and Reversal under IFRS. *Journal of International Accounting Research*, 10(1), 1-25
- Chludek, A.K. (2011). Perceived versus Actual Cash Flow Implications of Deferred Taxes – An Analysis of Value Relevance and Reversal under IFRS. *Journal of International Accounting Research*, 19(1), 1-25.
- Choi, D.S.F. and Mueller, G.G., (1992). *International Accounting*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Edwards, J. R. (1988). *A History of Financial Accounting*. London: Routledge

European Parliament (2018). *The EU list of non-cooperative jurisdictions for tax purposes — Report by the Code of Conduct Group (Business taxation) suggesting amendments to the Annexes of the Council conclusions of 5 December 2017*, including the de-listing of one jurisdiction. European Parliament, 5.10.2018

Finkelstein, S., Hambrick, D.C. and Cannella, A.A. (2009). *Strategic leadership: theory and research on executives, top management teams and boards*. Oxford: Oxford University Press

Fritz, S., and Lammle, C. (2003). *The International Harmonization Process of Accounting Standards*. Ekonomiska Institutionen Linköping

Grudnitski, G., and Aubert, F. (2011). The impact of mandatory adoption of IFRS on income statement and balance sheet properties. In V. Krivogorsky (Ed.), *Law, Corporate Governance and Accounting: European Perspectives*. New York: Routledge

Guenther, D.A. and Sansing, R.C. (2000). Valuation of the Firm in the Presence of Temporary Book-Tax Differences: The Role of Deferred Tax Assets and Liabilities. *The Accounting Review* 75(1), 1-12.

Guenther, D.A. and Sansing, R.C. (2004). *The Valuation Relevance of Reversing Deferred Tax Liabilities*. *Accounting Review*, 79(2), 437-451.

Hambrick D.C. and Finkelstein S. (1987). Managerial discretion: a bridge between polar views of organizations. *Research in Organizational Behavior*, 9,369-406.

Hanlon, M., and Heitzman, S. (2010). A review of tax research. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2-3), 127-178

Jensen, M. C. and Meckling, W. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs, and capital structure. *Journal of Financial Economics* 3, 305–360.

Karatzimas, S., Zounta, S. and Kyriakidou, V. (2011). Impacts and Changes in the Accounting Policies after the IAS Adoption: A Comparison between the Manufacturing and the Commercial Sector in Greece. *Journal of Accounting and Management Information Systems*10(3), 302-317

- Lewis, R. and Pendrill, D. (2004). *Advanced Financial Accounting*. 7th ed. Harlow: Financial Times Prentice Hall
- Lynn, S.G., Seethamraju, C. and Seetharaman, A. (2008). Incrementa Value Relevance of Unrecognized Deferred Taxes: Evidence from the United Kingdom”, *Journal of American Taxation Association*, 30(2), 107-137.
- Mankiw, G. (2011). *Αρχές Οικονομικής θεωρίας*. Αθήνα: Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός
- MillsL., Newberry, K. and Trautman, W. (2002). Trends in Book – Tax Income and Balance Sheet Differences. Proceedings of the I.F.R.S, Research Conference
- Mishkin, F. (2007). *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets*. 7th ed. Boston, MA: Addison Wesley
- Mueller, G. (1967). *International Accounting*. New York, NY: Macmillan.
- Myers, S.C.and Majluf, N.S. (1984). Corporate financing and investment decisions when firms have information that investors do not have. *Journal of Financial Economics*, 13(2), 187–221
- Noor, R., Mastuki, N. and Aziz, Z. (2007). Earnings Management And Deferred Tax. *Malaysian Accounting Review*, 6(1), 1-17.
- Oppermann, H.R.B, Booysen, S.F., Binnekade, C.S and Oberholster, J.G.I. (2009). *Accounting standards*. 13th ed. Lansdowne: Juta & Co.
- Palepu, K.G., Bernard, V.L., Healy, P.M., and Peek, E. (2007). *Business Analysis and Valuation: Text and Cases*. London: Thompson
- Phillips J., Pincus, M. and Rego, S.O. (2003), Earnings Management: “New Evidence Based on Deferred Tax Expense. *The Accounting Review*, 78(2), 491-521
- Phillips, J., Pincus, M., Rego, S.O. and Wam, H. (2004). Decomposing Changes in Deferred Tax Assets and Liabilities to Isolate Earning Management Activities. *Journal of the American Taxation Association*, 26(1), 43-66.

- Porcano, T.M., and Tran, A.V. (1998). Relationship of tax and financial accounting rules in Anglo-Saxon countries. *The International Journal of Accounting*. 33(4), 433-454
- Poterba, J.M., Rao, N.S. and Seidman, J.K. (2011). Deferred Tax Positions and Incentives for Corporate Behavior Around Corporate Tax Changes. *National Tax Journal*, 64(1),. 27-58.
- Ross, S. (1973). The economic theory of agency: the principal's problem. *American Economic Review*, 63(2), 134-139
- Samara, A. (2013). *The implementation of IAS 12 : income taxes in Greece: evidence on compliance value relevance and discretionary use of deferred taxation*. Postgraduate Thesis, University of Surrey
- Samuelson, P. και Nordhaus, W.(2000). *Οικονομική*. 16^η Διεθνής Έκδοση, Αθήνα: Παπαζήση
- Shima, K.M. and Yang, D.C. (2012). Factors affecting the adoption of IFRS. *International Journal of Business*, 17(3), 276-298
- Spathis, C. and Georgakopoulou, E. (2007). The Adoption of I.F.R.S. in South Eastern Europe: The Case of Greece. *International journal of Financial Services Management*, 2(1-2), 50-63.
- Stiglitz, J.E. (1987). Principal and agent. In J. Eatwell, M. Milgate, M. and P. Newman (Eds.), *The new Palgrave: a dictionary of economics, v. III*. New York, NY: Palgrave MacMillan, 966-971
- Van Greuning, H and Koen, M. (2003). *International accounting standards explained*. 2nd ed., 4th printing. Washington, DC: The World Bank
- Williamson, O.E. (1963). Managerial Discretion and Business Behavior. *The American Economic Review*, 53(5), 1032-1057

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Βλάχος, Χ. και Λουκά, Λ. (2009). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα*. Β' τόμος. Αθήνα: Παπαζήση –Globaltraining

Ευρωπαϊκή Ένωση (2008). *Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1126/2008 της Επιτροπής, της 3ης Νοεμβρίου 2008 , για την υιοθέτηση ορισμένων διεθνών λογιστικών προτύπων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου* (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ). Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/1126/oj/?locale=el>

Καραγιώργος, Θ.,(2006) *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (I.A.S) και Βασικές Λογιστικές Αρχές*. Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων , Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Νεγκάκης, Χ. (2015). *Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς*, Θεωρία και Εφαρμογές, Θεσσαλονίκη.

Ντζανάτος, Δ.,(2008) . *Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα ελληνικά*. Αθήνα: Καστανιώτης

Τυρνά-Γερμανού, Ε. (2015). *Χρηματοοικονομική λογιστική*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Φίλος, Γ.Λ., και Αποστόλου, Α. (2011). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα. Θεωρητική προσέγγιση και εφαρμογές μετατροπής*. Αθήνα: Κλειδάριθμος

Διαδικτυακές Πηγές

<https://www.naftemporiki.gr/>